

Katedra: Katedra pedagogiky a psychologie

Studijní program: Pedagogika

Studijní obor UČITELSTVÍ ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ
(kombinace):

Postoje studentů prvních ročníků TUL ke studiu.

Attitudes to Studies of TUL Students in the first year.

Bakalářská práce: 08–FP–KPP– 56

Autor:

Ing. Marián LAMR

Podpis:

Adresa:

Achátová 1703

509 01, Nová Paka

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Josef Horák, CSc..

Konzultant:

Počet

stran	Grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
74	17		13	20	1

V Liberci dne:

Katedra: Pedagogiky a psychologie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát) Ing. Marián Lamr

adresa: Achátová 1703, 509 01 Nová Paka

obor (kombinace): Pedagogicko-psychologická způsobilost

Název BP: Postoje studentů prvních ročníků TUL ke studiu.

Název BP v angličtině: Attitudes to Studies of TUL Students in the first year.

Vedoucí práce: **doc. PaedDr. Josef Horák, CSc.**

Konzultant:

Termín odevzdání: květen 2010

Pozn. Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 7.9.2009

.....

děkan

.....

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): **Ing. Marián Lamr**

Datum:

Podpis:

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 13. 7. 2010.

Marián Lamr

Poděkování

Touto cestou bych chtěl v první řadě poděkovat vedoucímu práce, doc. PaedDr. Josefu Horákovi, CSc za podněty, připomínky, cenné rady a ochotu v průběhu tvorby diplomové práce.

V neposlední řadě patří díky za podporu při studiu mé matce, přítelkyni a všem ostatním, kteří mě v době tvorby práce podporovali.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá postoji studentů ke studiu. Je zde rozebrána teoretická rovina pojmů hodnota, hodnotová orientace, postoje a jejich výzkum. Hlavním těžištěm práce je výzkumné šetření postojů studentů prvního ročníku Technické univerzity v Liberci ke studiu. V práci jsou komparovány výsledky šetření prováděného na Fakultě mechatroniky, informatiky a mezioborových studií s výsledky šetření prováděného Akademií věd České republiky v roce 2004.

Klíčová slova

Hodnota, hodnotová orientace, postoj, výzkum, dotazníkové šetření, Technická univerzita v Liberci, Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií

Anotation

This Bachelor thesis deals with attitudes to studies of students. There is an analysis of the theoretical concepts of value, value orientation, attitudes and their research. The main part of the thesis consists of survey of attitudes to studies from students in the first year at Technical University of Liberec. Further in the thesis, there is completed comparison of surveys that were taken at Faculty of Mechatronics and at Academy of Sciences of the Czech Republic taken in 2004.

Keywords

Value, value orientation, attitude, survey, questionnaire research Technical University of Liberec, Faculty of Mechatronics, Informatics and Interdisciplinary Studies

Annotation:

Diese Bakkalaureatarbeit beschäftigt sich mit den Studentenstellungen zum Studium. Es gibt hier die theoretische Erklärung der Begriffen Wert, Wertorientierung, Stellungen und Ihre Forschung. Der Schwerpunkt der Arbeit besteht in der Forschungsuntersuchung der Stellungen der Studenten des ersten Studienjahres der Technischen Universität in Liberec. In der Arbeit sind folgende Ergebnisse der Forschungsuntersuchung verglichen. Es handelt sich um die Untersuchung auf der Technischen Universität in Liberec, auf der Fakultät der Mechatronik, Informatik und interdisziplinären Studien und die Ergebnisse der durchgeführten Forschungsuntersuchung auf der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik.

Schlüsselwörter:

Wert, Wertorientierung, Stellung, Untersuchung, Fragebogenuntersuchung, Technische Universität in Liberec, Fakultät der Mechatronik, Informatik und interdisziplinären Studien

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Hodnoty a hodnotová orientace člověka.....	13
2.1	Definice pojmu hodnota.....	13
2.2	Typologie hodnot.....	13
2.3	Hodnotová orientace.....	14
3	Postoje ve struktuře hodnotové orientace.....	15
3.1	Definice postojů.....	15
3.2	Struktura a funkce postojů.....	15
3.2.1	Struktura postojů.....	15
3.2.2	Funkce postojů.....	16
3.3	Tvorba a změna postojů.....	17
3.3.1	Utváření postojů.....	17
3.3.2	Změny postojů.....	18
4	Výzkum v oblasti hodnot a postojů.....	19
4.1	Teoretický a empirický výzkum.....	19
4.2	Kvantitativní výzkum a kvalitativní výzkum.....	19
4.3	Dotazník a jeho tvorba.....	20
5	Teoretická východiska témat prováděného šetření.....	22
5.1	Vzdělávání a sociální stratifikace.....	22
5.1.1	Metodologie a klasifikace sociálních tříd a statusu.....	22
5.2	Střední a vysokoškolské vzdělání v České republice.....	24
5.3	Přijímací řízení na vysoké školy v České republice.....	25
6	Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií.....	26
6.1	Profil absolventa fakulty, oboru informační technologie.....	27
6.2	Přijímací řízení na IT fakulty mechatroniky.....	28

7	Výzkumné šetření.....	30
7.1	Stručná charakteristika výzkumu "Studium na vysoké škole 2004"	30
7.2	Stručná charakteristika výzkumného šetření na TUL.....	30
7.3	Cíle výzkumu	31
7.4	Výběr a složení skupiny respondentů (typický student IT FM)	32
7.5	Rodina a sociální původ.....	34
7.6	Přijímací řízení, jeho efektivita a hodnocení	39
7.6.1	Neúspěšné pokusy v přijímacím řízení.....	39
7.6.2	Opětovné podání přihlášky	39
7.6.3	Známosti a korupce v přijímacím řízení.....	40
7.6.4	Hodnocení přijímacího řízení	41
7.7	Předchozí studium.....	42
7.8	Aspirace, představy o povolání a studijní plány	44
7.9	Postoje k poskytovanému vzdělání a jeho hodnocení	53
7.9.1	Středoškolské vzdělání	53
7.9.2	Vysokoškolské vzdělání	56
8	Závěr.....	59

Seznam použitých zkratk a termínů

AV ČR	Akademie věd České republiky
EIŘS	elektronické, informační a řídicí systémy
FM	Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií
IL	Informatika a logistika
IT	Informační technologie
ITE	Ústav informačních technologií a elektroniky
MI	Modelování a informatika
MTI	Ústav mechatroniky a technické informatiky
NTI	Ústav nových technologií a aplikované informatiky
RSS	Ústav řízení systémů a spolehlivosti
SOŠ	střední odborná škola
SŠ	střední škola
šetření TUL	výzkumné šetření prováděné dotazníkem pro potřeby bakalářské práce
TUL	Technická univerzita v Liberci
UIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
VŠ	vysoká škola

Seznam tabulek

Tabulka 4.1 Srovnání kvalitativně a kvantitativně orientovaného výzkumu	20
Tabulka 7.1 Složení souborů respondentů podle pohlaví.....	32
Tabulka 7.2. Složení souborů respondentů podle vstupu na vysokou školu po ukončení střední školy.....	33
Tabulka 7.3 Složení souborů respondentů podle typu střední školy, na které maturovali ..	33
Tabulka 7.4 Struktura souborů respondentů podle velikosti obce, ve které respondenti maturovali.....	34
Tabulka 7.5 Nejvyšší dosažené vzdělání matky a otce	35
Tabulka 7.6 Sociální třída(EGP) matky a otce (údaje v procentech)	37
Tabulka 7.7 Neúspěšný pokus složit přijímací zkoušku na jiný obor, který by měl přednost před studovanou školou.....	39
Tabulka 7.8 Struktura výběrového souboru podle toho jakého nejvyššího stupně VŠ vzdělání by studenti chtěli dosáhnout.....	46
Tabulka 7.9 Očekávané příjmy v prvním zaměstnání (průměr z odpovědi)	49
Tabulka 7.10 Hodnocení SŠ studia z pohledu absolventů různých středních škol	54
Tabulka 7.11 Postoje k vysokému školství všeobecně.....	56
Tabulka 7.12 Hodnocení vybraných aspektů vysokoškolského studia	58

Seznam grafů

Graf 6.1 Úrovně studia na fakultě mechatroniky	28
Graf 7.1 Vzdělanostní kategorie rodičů.....	36
Graf 7.2 Zaměstnání otce a matky.....	37
Graf 7.3 Počty podřízených otce a matky.....	38
Graf 7.4 Životní úroveň respondentů (1-nejnižší, 5-střední, 10-nejvyšší)	38
Graf 7.5 Role korupce a známostí v přijímacím řízení - míra souhlasu.....	40
Graf 7.6 Role korupce a známostí v přijímacím řízení - míra souhlasu.....	41
Graf 7.7 Absolvovaná střední škola	42
Graf 7.8 Složení studentů prvních ročníků VŠ podle oboru z hlediska typu vystudované SŠ	43
Graf 7.9 Složení studentů prvních ročníků oboru absolvované SŠ	44
Graf 7.10 Podíl studentů, kteří si podali přihlášku ke studiu na jiné VŠ podle zaměření na které aspirovali	45
Graf 7.11 Rozdělení souboru studentů IT FM podle toho, jakého vzdělání by chtěli dosáhnout.....	47
Graf 7.12 Představa studentů o zaměstnání, které hodlají po skončení studia vykonávat ..	48
Graf 7.13 Očekávání vysoce nadprůměrných příjmů v budoucnosti	50
Graf 7.14 Očekávání, že studenti naleznou po ukončení studia odpovídající zaměstnání ..	51
Graf 7.15 Ideální zaměstnání podle představ studentů IT FM	52
Graf 7.16 Studium v zahraničí.....	53

1 Úvod

První krůčky studentů vysokých škol v jejich akademické kariéře a jejich postoje k tomuto vzdělání jsou pro ně zásadní a určují, jaký přístup k univerzitnímu vzdělání zaujmou. Ten je potom může ovlivňovat po celou dobu studia. Cílem této bakalářské práce je poodhalit postoje studentů prvního ročníku Fakulty Mechatroniky, informatiky a mezioborových studií ke studiu. Za tímto účelem bylo v rámci bakalářské práce provedeno výzkumné šetření, jehož výsledky jsou porovnávány se závěry výzkumné zprávy „Studium na vysoké škole 2004“ Akademie věd České republiky. Konkrétně se výzkumu účastnili posluchači oboru Informační technologie jmenované fakulty Technické univerzity v Liberci.

Motivací autora k realizaci výzkumného šetření, potažmo bakalářské práce byl fakt, že jej zajímaly postoje studentů ke vzdělání jakožto jejich pedagoga, neboť se s částí kolektivu zkoumaných respondentů setkával v rámci cvičení předmětu Číslicové počítače.

Po úvodu do problematiky je hned druhá kapitola věnována definici hodnoty, její typologii a hodnotové orientaci.

Ve třetí kapitole věnované postojům ve struktuře hodnotové orientace jsou postoje definovány, následně je uvedena struktura postojů spolu s jejich funkcemi a dále je popsáno jejich utváření a změna

Čtvrtá kapitola se věnuje teorii výzkumu v oblasti hodnot a postojů a především dotazníku jako metodě kvantitativního výzkumu.

Pátá kapitola se zaměřuje na obecná témata, která jsou řešena v rámci dotazníkového šetření jako je vzdělání a sociální stratifikace, střední a vysokoškolské vzdělání a přijímací řízení na VŠ

Fakultě mechatroniky, informatiky a mezioborových studií je jakožto prostředí, kde výzkum probíhal, věnována kapitola šestá.

Výsledky výzkumného šetření, jejich zhodnocení a porovnání s výzkumem AV ČR jsou rozebrány v kapitole sedmé.

2 Hodnoty a hodnotová orientace člověka

2.1 Definice pojmu hodnota

Slovo „hodnota“ a jeho pravý význam můžeme jen stěží jednoduše definovat. V nejširším významu slova můžeme hodnotu definovat jako vše, co pro nás má nějakou hodnotu. Hodnota jako pojem má velmi široký záběr a má mnoho významů. Její definice závisí na tom, v jakém kontextu nad tímto pojmem přemýšlíme. V chápání tohoto slova existují i v rámci humanitních věd zásadní rozdíly. V sociální psychologii chápe J. Nakonečný hodnotu jako míru subjektivního ocenění, nebo míru důležitosti, kterou jedinec přisuzuje určitým věcem a jevům (NAKONEČNÝ, 2003 str. 108). Ze sociální psychologie přejímá vymezení tohoto pojmu i pedagogický slovník (PRŮCHA, a další, 2008 str. 74), kde Průcha a kolektiv zdůrazňuje, že z pedagogického hlediska jsou důležité hodnotové systémy mládeže, vzdělání samo jako společenská hodnota a hodnoty a postoje jako součást cílů a obsahů školní edukace vymezené ve vzdělávacích programech. Na rozdíl od psychologie, která spojuje hodnoty s lidskými potřebami vymezuje sociologický slovník hodnotu jako vědomou či nevědomou představu o tom, co je žádoucí (JANDOUREK, 2007 str. 97). Profesorka Kučerová ve své práci Člověk-hodnoty-výchova píše, že mluvíme-li o hodnotách, máme na mysli buď všechno, co přináší uspokojení, co uspokojuje naše potřeby a zájmy, nebo máme na mysli hodnoty v užším slova smyslu jako základní kulturní kategorie, které odpovídají našim vyšším tendencím, normám a ideálům, zvláště sociálním, mravním a estetickým. (KUČEROVÁ, 1996 str. 65)

2.2 Typologie hodnot

Hodnoty se často definují v odborné literatuře za pomoci různých typologií. Jako při definici pojmu hodnota záleželo na kontextu a humanitní vědě, ve které bylo slovo používáno, záleží i u typologie hodnot na tom, z jakého vědeckého oboru vychází.

Psychologie často spojuje hodnoty s lidskými potřebami. Jako základ pro typologii hodnot se v odborné literatuře velmi často používá Maslowova hierarchie lidských potřeb. Pět skupin lidských potřeb, které jsou seřazeny od nejvýznamnějších po méně důležité, odvozuje přímo druhy hodnot. Základ Maslowovy pyramidy tvoří fyziologické potřeby,

nad nimiž jsou v pyramidě potřeby bezpečí a jistoty, potřeba lásky, přijetí a sounáležitosti, potřeba uznání a úcty a potřeba seberealizace.

Vlastní, široce rozpracovanou klasifikaci hodnot uvádí ve své publikaci profesorka Kučerová. Rozdělení hodnot na přírodní, civilizační a duchovní hodnoty (KUČEROVÁ, 1996) dále rozvádí a to tak, že přírodní hodnoty jsou dále děleny na vitální (tělesné blaho, zdraví) a hodnoty sociální (vztah k sobě samému a k druhým lidem). Hodnoty civilizační jako komfort, užitek ze společenské výroby, ekonomiky a techniky jsou nástrojem k lidské seberealizaci. Hodnoty duchovní se dále dělí do oblastí jako je sebevýraz (hodnoty spojené s krásou a uměním), sebereflexe (hodnoty spojené s názorem jedince, jeho filozofií a náboženským vyznáním) a sebeřízení (hodnoty spojené s morálkou a mravností).

Nejobecnější klasifikaci hodnot uvádí psychologický slovník (HARTL, a další, 2000), který hodnoty dělí na relativní a absolutní. Nové, jakési nepravé jsou hodnoty relativní, které vznikly například kvůli uspokojování individuálních či skupinových zájmů. Naopak absolutní hodnoty jsou uznávány napříč všemi kulturami.

2.3 Hodnotová orientace

„Pojem hodnotová orientace byl vytvořen kulturními antropology a sociology“ (DOBROVOLSKÁ, a další, 1981 str. 38). „Hodnotová orientace postihuje současně existující skupinu hodnot u jedince a směřování jedince k určitým hodnotám. Obě tyto skutečnosti mají pro nás motivační povahu, případně můžeme prognózovat chování jedince“ (DOBROVOLSKÁ, a další, 1981 str. 40). Docent Horák (HORÁK, 1997 str. 20) říká, že pojem hodnotová orientace byl vytvořen a má smysl proto, aby vysvětlil příčiny lidské činnosti, proč lidé jednají tak a ne jinak a poskytl tím návod k efektivní lidské činnosti. Hodnotovou orientaci pak chápe jako vzájemně se ovlivňující proces orientace hodnotami a orientace na hodnoty. Každý člověk si hodnotovou orientaci částečně vytváří sám, částečně na základě již existujících hodnot sociálních skupin a jednotlivců, se kterými přichází do styku a na jejichž činnosti se podílí. Dále zdůrazňuje, že jsou-li například žáci vedeni k pravidelnému hodnocení, vytvářejí si hodnoty, které zakotveny v hodnotové orientaci zaměřují žáky určitým směrem.

3 Postoje ve struktuře hodnotové orientace

3.1 Definice postojů

Pojem postoj definují jednotliví autoři různým způsobem a můžeme se s ním setkat v různých vědeckých disciplínách. Pojdme nastínit několik těchto definic.

Z hlediska sociální psychologie můžeme brát postoje jako produkty učení, což znamená, že vznikly na základě zkušenosti. Ovšem netýká se to předsudků, které jsou převzaté. Postoje jsou tedy výsledky individuálních kontaktů a interakcí. (NAKONEČNÝ, 1995 stránky 121-122)

„Postoj je psychologická tendence vyjádřena hodnocením určité entity s určitou mírou souhlasu či nesouhlasu“ (HEWSTONE, a další, 2006 str. 283)

Ve své publikaci (HORÁK, 1997 str. 58) dává docent Horák do souvislosti s postoji přesvědčení člověka. Přesvědčení je charakterizováno především připraveností a pohotovostí k jednání. Postoj je stanoviskem, které člověk vůči okolním jevům i vůči sobě samému zaujímá. Společná pro přesvědčení a postoje je skutečnost, že vznikají v důsledku ovlivňování nebo výchovného působení.

Z hlediska výchovy hodnotových orientací dětí a mládeže, jak píše Horák (1997 str. 58), je podstatná otázka, co čemu předchází, zda vzniku postoje předchází odpovídající přesvědčení, nebo zda vzniku určitého přesvědčení předchází odpovídající postoj. Dodává k tomu, že jednoznačná odpověď neexistuje.

3.2 Struktura a funkce postojů

3.2.1 Struktura postojů

Postoje mají hierarchickou vnitřní strukturu, kde z obecnějších vyplývají konkrétnější. Pro popis vnitřní struktury postojů používá většina autorů tři dimenze, a to kognitivní, afektivní a konativní.

Například Hadj-Mousová (HADJ-MOUSSOVÁ, 2003) a další popisují tyto dimenze následovně:

Afektivní, neboli emotivní složka působí jako hodnotící dimenze. Dán je tím i rozdíl mezi postoji a názory, neboť zvláštností postojů je fakt, že obsahují i hodnocení předmětu. Předmět postoje vnímáme jako pozitivní či negativní - jde o směr postoje. Také rozlišujeme intenzitu emocí spjatých s hodnocením předmětu, v rozmezí od slabé po velmi silnou. Afektivní složka je iracionální a ovlivňuje interpretaci i složení informací uspořádaných v kognitivní dimenzi.

Kognitivní, neboli poznávací složku tvoří to, co o daném předmětu postoje víme, tedy naše myšlenky a názory. Jde o jakýsi systém znalostí a vědomostí, ve kterém jsou propojeny informace o předmětu i asociace s ním spojené. Jsme o správnosti svých informací přesvědčeni, avšak tyto informace nemusí být pravdivé. V daném případě se tedy projevuje subjektivní logika, což znamená, že objektivní logická pravidla nemusí v našem přesvědčení o správnosti poznatků o předmětu platit.

Konativní složkou postojů je chování, jehož prostřednictvím se postoje projevují navenek. Člověk má tendenci jednat v souladu se svým postojem, který určují všechny tři dimenze. Zároveň se však v praxi ukazuje, že zde působí i situační vlivy, které mohou bránit projevení postoje.

3.2.2 Funkce postojů

V odborné literatuře se setkáváme nejčastěji s následujícím pojetím funkcí postojů, které používá například (HADJ-MOUSSOVÁ, 2003), (ATKINSON, a další, 2003) (NAKONEČNÝ, 1999), který cituje Katze (1960).

- 1) Instrumentální, adjustační nebo utilitární funkce : Jde o postoje, které zastáváme z praktických důvodů, slouží jako prostředek k hodnocení předmětů, které jsou asociovány s tresty či odměnami.
- 2) Hodnotová funkce: Postoje vyjadřují naše hodnoty a jsou odvozeny od hlubší hodnotové orientace či sebepojetí. Při vyjadřování a realizaci vlastních postojů můžeme nacházet uspokojení. K postoji který vyjadřuje vlastní sebehodnocení se demonstrativně hlásíme.

- 3) Kognitivní, neboli znalostní funkce: Chceme si uspořádat své poznatky o sobě samém a světě, nacházet určitý řád a snažíme se pochopit smysl událostí i vztahy mezi nimi. Tím strukturujeme své zkušenosti. Díky tomu se vytváří subjektivní význam postojů, které spojují poznávání a citění v systému hodnot.
- 4) Ego-obranná funkce: Postoje napomáhající udržení pocitu vlastní hodnoty a chránící integritu osobnosti, v některých případech až bránící uznání nepříjemných skutečností, jež by tento stav mohly narušit. Kupříkladu na tomto principu funguje takzvaná Teorie obětního beránka, kdy jedinec ze svých osobních problémů nebo z problémů celé společnosti viní jisté skupiny lidí, to vše díky negativním postojům k různým menšinám. (ATKINSON, a další, 2003 str. 618)

3.3 Tvorba a změna postojů

3.3.1 Utváření postojů

První postoje si jedinec vytváří již v raném dětství působením rodiny, přičemž vlivů v rámci dospívání přibývá. Základní roviny, ve kterých k utváření určitých postojů dochází, můžeme rozčlenit do dvou skupin: Zaprvé je to rovina společensko-normativní, která definuje, co je a co není dobré v rámci konkrétního sociálního prostředí a kultury a zadruhé rovina subjektivní, která vypovídá o tom, co samotný jedinec považuje za dobré a špatné díky nabitým zkušenostem. Tato rovina v zásadě funguje na základě emocionálním - dobré je to, co přináší odměnu a špatné to, co zasluhuje trest. Dle Nakonečného (1999, str. 143) si jedinec tvoří vlastní systém apetencí a averzí.

Tvorba postojů studentů je dle Horáka (1997) dána dvěma základními faktory. Jedná se o vliv informací, které by měly poskytovat pedagogové a vliv skupin, ve kterých se studenti sjednocují. Dalším zdrojem správné tvorby postojů v různých oblastech lidského života je proto hned po rodičích silným elementem právě pedagog. Pravidlem totiž bývá, že čím méně ví subjekt o určitém tématu, tím spíše si vytvoří špatný a až takřka extrémní postoj. Zejména se jedná o otázky etnických a náboženských skupin. Jediným možným způsobem, jak bojovat u mladého člověka se špatně vytvořeným postojem, nebo předsudkem je dostatečná informační osvěta. Čím více se totiž dozvídáme u určitém tématu, tím spíše jsme schopni si k němu vytvořit správný a umírněný postoj.

„Tím, že se postoje utvářejí v procesu uspokojování potřeb, dávají smysl a uspořádanost světu, ve kterém lidé žijí. Prostředí školy je optimálním místem, kde by se postoje měly vytvářet.“ (HORÁK, 1997 str. 68)

3.3.2 Změny postojů

„Významné postoje jsou stabilizované a v běžném životě se obvykle nemění a pokud se mění, pak pod vlivem výrazně korektivní zkušenosti (psychický otřes, životní krize – vlivné jsou především přímé osobní zkušenosti).“ (NAKONEČNÝ, 1999 str. 147)

„Změny postojů mohou být sourodé a nesourodé. Sourodé změny směřují k posílení nebo zeslabení stávajícího postoje, nesourodé změny směřují k jeho negaci a nahrazení jiným, jemu protikladným postojem. Je tedy zřejmé, že v procesu výchovné práce je snazší navozovat změny sourodé a komplikovanější je navozovat změny nesourodé, protože v nich se uplatňují nejen vlivy inteligence, ale i obraz sama sebe.

Postoje, které odrážejí hodnoty žáka, a které pro něj mají základní význam, se jen těžko dají ovlivnit v nesourodém směru. Jako zcela neúčinné se zde jeví pouhé verbální působení, moralizování.“ (HORÁK, 1997 str. 70)

„Změny postojů jsou částečně závislé na inteligenci. Inteligentnější žák lépe chápe a hodnotí argumenty a je schopen vytvořit si z nich pro sebe odpovídající závěry. Uvádí se, že obecná inteligence je ze 70% vrozená a jen ze 30% se jí lze naučit. To je silný determinační faktor pro práci učitele právě ve sféře změny postojů, neboť ta klade na žáky značné intelektuální nároky. Méně inteligentní žáci jsou snáze manipulovatelní. I proto musí učitel volit individuální přístup, diferencovaně se žáky pracovat, když jim předkládá různá fakta a argumenty k posouzení.“ (HORÁK, 1997 str. 71)

4 Výzkum v oblasti hodnot a postojů

4.1 Teoretický a empirický výzkum

Výzkum v oblasti postojů a hodnot studentů, respektive pedagogický výzkum lze rozdělit na dvě části - výzkum základní, neboli teoretický a výzkum empirický. Zatímco základní výzkum se ve své výzkumné činnosti zaměřuje na řešení klíčových problémů jasně vytyčených teorií pedagogiky a jeho výsledky nejsou bezprostředně využity v praxi, snaží se spíše o důkladné vysvětlení jednotlivých klíčových jevů.

Naproti tomu je empirický výzkum brán jako prostředek k získání poznatků určených k řešení konkrétních problémů v praxi, jelikož je svou podstatou založen na zkušenostech a jevech konkrétní reality, či ke zlepšování konkrétní oblasti edukačního systému. Buď jako aplikovaný výzkum, což je výzkumná činnost zaměřená na aplikaci, jde zejména o šetření v rámci regionů a krajů, které má multidisciplinární záběr, a nebo jako akční výzkum - za cíl si klade přímo ovlivnit určitou část edukační praxe, řešit aktuální problémy vzdělávacího institutu. Navrhuje doporučení k realizaci a průběžně sleduje změny. (PRŮCHA, a další, 2008), (URBÁNEK, 2004 str. 30)

4.2 Kvantitativní výzkum a kvalitativní výzkum

Kvantitativní výzkum označuje metodologii výzkumu v pedagogice a sociálních vědách, která je založena na filozofii pozitivismu, resp. novopozitivismu. Zdrojem poznání je proto pouze objektivní a co možná nejpřesnější zkoumání edukační reality, podobně jako např. v přírodních vědách. Cílem výzkumu je objasňování jevů na základě vědecké teorie a ověřování hypotéz. (PRŮCHA, a další, 2008)

Pedagogický vědecký výzkum je vymezen jako záměrná a systematická činnost, při níž se empiricky zkoumají hypotézy o vztazích mezi pedagogickými jevy, je tudíž žádoucí držet se požadované validity a reprezentativnosti vzorku. Metody, které převážně slouží jako výzkumné formy kvantitativního výzkumu jsou pozorování, rozhovor, experiment a dotazník. Na to, jak takový dotazník vzniká a jeho stručnou charakteristiku se zaměříme v následující kapitole.

Kvalitativní výzkum je svým filozofickým základem, cílem a přístupem natolik odlišný od výzkumu kvantitativního, že se jen těžko vyhne ostré protikladné konfrontaci. Nevychází stejně jako kvantitativní výzkum z myšlenky pozitivistické, totiž z nevyvratitelné podstaty jednotlivých faktů a odmítání spekulací. Výchozí myšlenkou kvalitativního výzkumu je fenomenologie, která se zakládá na rozlišování subjektivních názorů jedinců a jejich pohledu na svět, z čehož vyplývá existence více stanovisek, více realit. Pro jasnější orientaci v rozdílnosti těchto dvou přístupů je jejich srovnání uvedeno v tabulce 4.1 (CHRÁSKA, 2007 stránky 12-33)

Tabulka 4.1 Srovnání kvalitativně a kvantitativně orientovaného výzkumu

kvantitativně orientovaný výzkum	hledisko	kvalitativně orientovaný výzkum
pozitivismus	filozofická východiska	fenomenologie
jedna realita	existence reality	více realit
vysvětlení jevu	cíle výzkumu	porozumění smyslu
číslo velké skupiny osob zobecnění odstup	přístup	slovo, význam malé skupiny osob jedinečnost vcítění se

Zdroj: (CHRÁSKA, 2007 str. 33)

4.3 Dotazník a jeho tvorba

Jak již bylo zmíněno, jednou z nejpoužívanějších metod kvantitativního výzkumu je dotazník. Podstatou dotazníku je zjištění dat a informací o respondentovi, ale i jeho názorů a postojů k problémům, které dotazujícího zajímají. Na rozdíl od jiných technik je používaná forma písemných odpovědí na položené otázky. (PELIKÁN, 1998 str. 105)

Dotazník jako takový je souborem předem pečlivě připravených otázek, které jsou dle určitého systému seřazeny a na které dotazovaný odpovídá převážně dvojí formou. Jednotlivé otázky, respektive položky (jde o obecnější označení, neboť v některých případech může položka využívat oznamovacího způsobu, např. „Vyberte pravdivé tvrzení“ a tudíž se nejedná o otázku) lze rozdělit do dvou skupin na otevřené a uzavřené.

Otevřené položky ponechávají respondentovi prostor k samostatné odpovědi, uzavřené položky nabízejí respondentovi odpověď z několika nabízených variant.

Otevřené položky tedy nenavrhují dotazovanému žádnou hotovou odpověď, díky této skutečnosti je vyhodnocování dotazníků složité, neb variace možných odpovědí je neomezená. Využití takovýchto položek je vhodné v jistých formách předvýzkumu, z nichž následně dle frekventovanosti odpovědí lze sestavit sadu uzavřených položek do dotazníku. Dotazník sestavený pouze z otevřených položek přestává plnit funkci kvantitativního výzkumu a mění se ve výzkum kvalitativní.

Uzavřené položky jsou respondentovi předkládány v určitém předem připraveném systému. Ačkoliv je tato forma dotazníku přijímána kladněji, jistým rizikem se stává její předvídatelnost, která může respondenta dovést ke schematickému vyplňování, popřípadě ho unaví natolik, že ztrácí motivaci k upřímnému odpovídání a volí metodu náhodného zaškrtování. Těmto rizikům lze však předejít správným utvořením otázek, jejich jasnou gramatickou strukturou a také samotnou délkou dotazníku. (CHRÁSKA, 2007 stránky 163-166), (PELIKÁN, 1998 stránky 104-108)

5 Teoretická východiska témat prováděného šetření

5.1 Vzdělávání a sociální stratifikace

Jelikož je v praktické části v rámci vytypování charakteristického studenta Fakulty mechatroniky technické univerzity v Liberci zkoumána rodina a sociální původ studentů, bude v této kapitole pojednáváno o sociální stratifikaci.

Otázka rovnosti vzdělávacích příležitostí je rovněž problematickým tématem vzdělávání. Rovnost šancí při vzdělávání je vymezována jako princip, který přiznává každému člověku právo na vzdělání bez ohledu na pohlaví, sociální původ, rasu náboženství a etnikum.

V praxi bývá rovnost ke vzdělávání porušována politickými nebo ekonomickými omezeními, ale zejména vlivem rozdílného sociokulturního prostředí na volbu vzdělávací dráhy.

Přestože úroveň dosaženého vzdělání spoluvytváří sociální status jedince a tím působí na jeho zařazení do určité sociální vrstvy, existují určité koncepce a teorie o tom, že nerovnost či sociální nespravedlnost je z velké míry zapříčiňována nerovným přístupem ke vzdělání.

Je však skutečně prokázáno, že vzdělání jedince je výrazně ovlivněno jeho sociálním původem. To se projevuje fenoménem, který je nazýván autoreprodukce vzdělávání, kdy potomci obvykle dosahují stejné úrovně vzdělání a kvalifikace jako jejich rodiče. Je nutné ale říci, že existuje i část rodin, kde děti dosahují vyšší nebo nižší úrovně vzdělání, než jakou mají jejich rodiče. Tyto dva jevy pak nazýváme vzestupná a sestupná mezigenerační mobilita. (URBÁNEK, 2004 stránky 17-18)

5.1.1 Metodologie a klasifikace sociálních tříd a statusu

Měření sociálního postavení na základě povolání:

Důležitým hlediskem sociálního postavení člověka je jeho povolání. To je příčina vzniku několika druhů klasifikačních systémů, které svým škálováním určují jeho postavení v sociální struktuře či systému sociální stratifikace. Žádný z nich není zcela přesný a

vyčerpávající, přesto však poskytují věrohodnou základnu pro tvorbu analýz a prací, které ve svém obsahu potřebují obsáhnout praktické hledisko tohoto jevu.

Třídní klasifikace EGP:

Prvním z těchto systémů je třídní klasifikace EGP. Vznikl na konci sedmdesátých let a název nese z iniciál příjmení jeho autorů Eriksona, Goldthorpa a Portocarerové. Po řadě úprav byl přijat jako standardní pomůcka srovnávacích analýz sociální struktury a mobility. Postaven je na základech klasické sociologické teorie Karla Marxe a Maxe Webera. Ta ekonomicky činné obyvatelstvo dělí na zaměstnavatele, samostatně ekonomicky činné a zaměstnance. Díky rozvoji pracovních pozic a forem podnikání byla tato škála rozšířena na celkový počet 10 kategorií, která jsou však v návaznosti na potřeby analýz zkracovány buď na 7, 5 nebo základní 3 kategorie. V zásadě se rozlišují odborníci, kteří obsazují nejvyšší kategorii, dále pak nemanuální pracovníci, drobní vlastníci, dělníci a zemědělci.

Standardní mezinárodní škála prestiže povolání SIOPS:

Toto škálování vytvořil Treiman v roce 1977 na základě výzkumů proběhlých v padesátých a šedesátých letech v 60 zemích. Došel k závěru, že ve stabilních vyspělých zemích s přibližně stejným HDP na obyvatele jsou škály velice podobné a neovlivňuje je ani čas. Na základě toho vytvořil mezinárodní škálu prestiže povolání. Na základě subjektivních hodnotových soudů je pak každému povolání přiřazena hodnota prestiže povolání.

Mezinárodní index socioekonomického statusu ISEI:

Tento systém vytvořili na přelomu osmdesátých a devadesátých let Ganzeboom, De Graaf a Treiman na základě systému ISEI vytvořeným Duncanem. Tento index nehodnotí samotnou prestiž oboru, jako spíše převod lidského kapitálu, získaného na základě vzdělání převedeného na výstupní příjem. Hodnota indexu je tedy tím vyšší, čím vyšší je míra vzdělání v konkrétním oboru a výše příjmů. (MATĚJŮ, a další)

5.2 Střední a vysokoškolské vzdělání v České republice

Po absolvování povinné devítileté docházky na základní škole si žák může vybrat ze tří základních typů středního vzdělání, a sice mezi středním odborným učilištěm, střední odbornou školou nebo gymnáziem. Studium na odborném učilišti trvá zpravidla dva až tři roky a po jeho absolvování získá absolvent výuční list. Většinou následně nastoupí do zaměstnání v oboru, který studoval, existuje ovšem možnost denního dvouletého nástavbového studia.

Studium na gymnáziu, stejně jako studium na střední odborné škole je po čtyřech letech zakončeno složením maturitní zkoušky. Sestavena je vždy z písemné a ústní zkoušky z jazyka českého a dále záleží volba zbylých tří povinných předmětů z části na typu střední školy, z části pak na výběru studenta.

Úplné středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou je také základním požadavkem pro nástup na vyšší odbornou a vysokou školu. Své maturitní vysvědčení dokládá student v rámci plnění přijímacích zkoušek. Vyšší odborná škola má některé shodné prvky se školou střední, např. fixní rozvrh hodin, či dobu prázdnin. Nedílnou součástí studia vyšší odborné školy, které v závislosti na typu a oboru trvá od tří do tří a půl roku, je i určitý stupeň praxe. Závěrečné zkoušky proto student skládá z testů teoretických znalostí, praktických znalostí a obhájením absolventské práce, za což získá student titul Dis. (diplomovaný specialista), který se uvádí za jménem.

Vysoké školy ve většině případů nabízejí několik akreditovaných programů. Základem pro absolvování vyššího stupně je získání bakalářského titulu z bakalářského studia, které trvá tři roky a zakončuje se obhajobou bakalářské práce. Pokud má student další studijní ambice, zapisuje se do magisterského programu. Titul inženýr získávají studenti technických a ekonomických oborů, kteří po dvou letech obhajují svoji diplomovou práci. Po tomto zpravidla pětiletém studiu získává absolvent široké spektrum znalostí, které je zvláště zaměřeno do specifické oblasti studovaného oboru a je připraven vykonávat zaměstnání, pro které je kvalifikován. Poslední možností studia po získání magisterského či inženýrského titulu je studium doktorské, které je spojeno s vlastní publikační činností nebo výukou studentů, získaným titulem následně je PhD. (UIV, 2009)

5.3 Příjímací řízení na vysoké školy v České republice

Forma přijímacího řízení se liší fakultu od fakulty, univerzitu od univerzity. Na některých oborech existuje možnost neskládat přijímací zkoušky a být přijat jen na základě průměrů známek získaných při studiu SŠ. V případech, kdy poptávka po studiu převyšuje nabídku volných míst, přistupuje vysoká škola k vylučovací formě přijímacího řízení. Zkouška vyloučí skupinu těch nejlepších zájemců, kterým následně poskytne vzdělání. Podoba takového přijímacího řízení může být různá – student skládá specifické znalostní testy, či testy studijních předpokladů, podstupuje ústní pohovory, talentové zkoušky.

Jelikož profesní poznatky nabude student až v průběhu studia, přiklání se některé vysoké školy k testům obecných studijních předpokladů, které zkoumají všeobecné znalosti, schopnost samostatně uvažovat a řešit analytické úlohy. U technicky zaměřených oborů jako jsou Informační technologie Fakulty mechatroniky, informatiky a mezioborových studií, si škola tvoří přijímací testy sama. Ve většině případů humanitně zaměřené školy nechávají zájemce test vykonat u společnosti Scio s.r.o. Dle zaměření oboru mohou testy OSP doplnit i další zkoušky, zejména pak jazykové či testy ze znalostí základních předmětů jako je matematika či přírodní vědy.

6 Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií

Fakulta mechatroniky informatiky a mezioborových studií patří mezi nejmladší fakulty Technické univerzity v Liberci. Pod původním názvem Fakulta mechatroniky a mezioborových inženýrských studií byla založena v roce 1995 a od té doby se zaměřuje především na výchovu moderních mezioborových odborníků, kteří budou mít znalosti v oblasti elektroniky a řízení, kombinované s informatikou a přírodními vědami. Název mechatronika je odvozen od spojení mechaniky a elektrotechniky v oblasti číslicového řízení a vnikl původně v Japonsku.

Vnitřní strukturu fakulty tvoří především čtyři ústavy, které zajišťují pedagogickou, vědeckou a výzkumnou činnost. V současné době na fakultě studuje přibližně 800 studentů a fakulta zaměstnává okolo sto padesáti zaměstnanců.

Struktura fakulty:

- Děkanát
- Vědecká rada
- Akademický senát
- Ústavy:
 - Ústav informačních technologií a elektroniky (ITE)
 - Ústav mechatroniky a technické informatiky (MTI)
 - Ústav nových technologií a aplikované informatiky (NTI)
 - Ústav řízení systémů a spolehlivosti (RSS)

Fakulta poskytuje vzdělávání ve všech vysokoškolských úrovních a to od bakalářského až po doktorské, dále má právo habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem. Příznačná je pro fakultu i výrazná angažovanost v oblasti vědy a výzkumu. V rámci zlepšování výuky fakulta investuje do moderně vybavených laboratoří a informatických prostředků. Jelikož fakulta spolupracuje s řadou zahraničních univerzit, mohou studenti studovat i v zahraničí a ti nejvíce ambiciózní studenti mohou získat i dvoji diplom.

6.1 Profil absolventa fakulty, oboru informační technologie

V této kapitole se budeme věnovat profilu absolventa fakulty mechatroniky a zvláště pak profilu absolventa konkrétního oboru, a to Informační technologie. Jelikož byl výzkum prováděn na studentech prvního ročníku, znamená to, že jsou v současné době posluchači jednoho z několika studijních bakalářských programů, které fakulta zajišťuje. Zajímat se budeme především o profil absolventa bakalářského studia.

Studijní programy obsahují jeden nebo více studijních oborů. V průběhu studia získá student základní teoretické a praktické znalosti nezbytné k výkonu povolání provozního inženýra s širokým uplatněním v průmyslové oblasti, vybraných přírodovědných disciplínách i ve službách, a rovněž i ucelené teoretické znalosti především v oblasti informačních a řídicích systémů, vysoce progresivních nanotechnologií a zejména aplikované informatiky (informační technologie, počítačová grafika, webové technologie). Získá též základní orientaci ve filozofii, ekonomii a v širším všeobecném přehledu. (Fakulta mechatroniky, 2010)

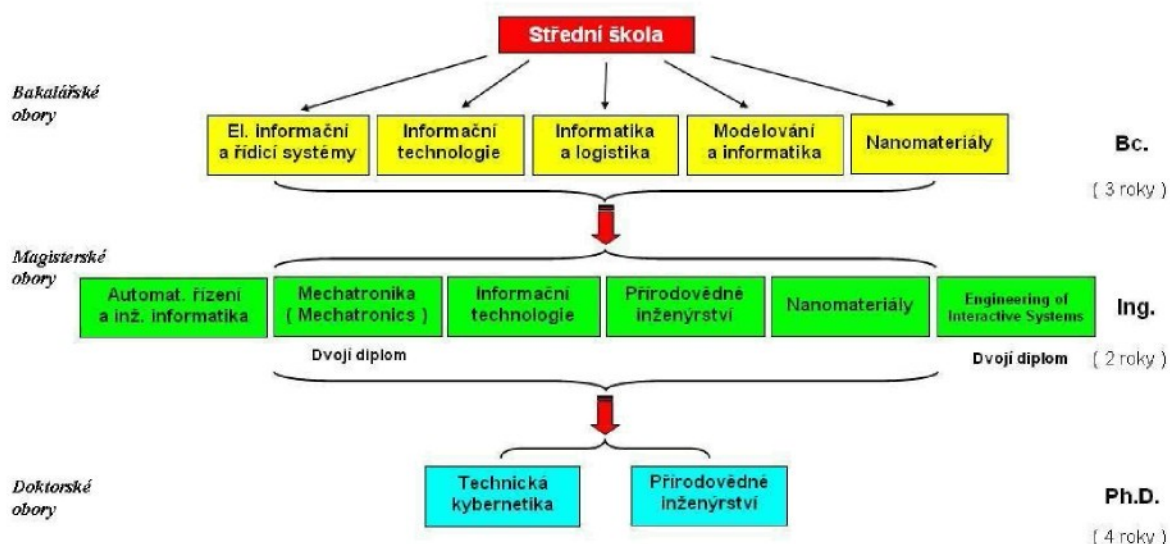
Absolvent je připraven k pokračování ve studiu libovolného studijního oboru v rámci navazujícího magisterského studijního programu N2612 Elektrotechnika a informatika, N3901 Aplikované vědy v inženýrství a N3942 Nanotechnologie, a to na univerzitách v České republice nebo odpovídajícího magisterského studijního programu v zahraničí. Absolvent těchto studijních programů může rovněž pokračovat ve studiu jiných technických nebo i příbuzných netechnických magisterských studijních programů (strojní a stavební inženýrství, vybrané přírodovědné disciplíny, ekonomie, informatika, pedagogické aprocace pro 2. a 3. stupeň atd.). (Fakulta mechatroniky, 2010)

Absolvent bakalářského studijního oboru „Informační technologie“ je vybaven základními teoretickými znalostmi a praktickými dovednostmi z oblasti vývoje softwarových produktů, návrhu databázových, informačních a internetových aplikací a propojení s technickými prostředky informačních technologií.

Studijní obor Informační technologie je zaměřen na výchovu absolventů, kteří se mohou uplatnit přímo v praxi jako programátoři, správci operačních a informačních systémů nebo počítačových sítí, nebo mohou pokračovat ve studiu některého z navazujících magisterských oborů, zejména oboru Informační technologie.

Studijní obor „Informační technologie“ připravuje studenty pro nástup do praxe i pro pokračování ve studiu v navazujícím magisterském studijním programu „Informační technologie“, „Elektrotechnika a informatika“ nebo „Aplikované vědy v inženýrství“. (Fakulta mechatroniky, 2010)

Graf 6.1 Úrovně studia na fakultě mechatroniky

Zdroj: (Fakulta mechatroniky, 2010)

6.2 Přijímací řízení na IT fakulty mechatroniky

Podmínkou přijetí ke studiu v bakalářském studijním programu je úplné střední vzdělání zakončené maturitou, resp. odpovídající vzdělání zahraniční.

Podmínky pro přijetí jsou pro všechny obory, až na výjimku v podobě oboru „Nanomateriály“, stejné. Studenti aspirující na obory EIŘS, IL, IT, a MI konají přijímací testy z matematiky a informatiky

Uchazeči z gymnázií a středních průmyslových škol elektrotechnických a strojních, případně příbuzných, kteří z předmětů matematika a informatika (zahrnuje předměty typu Výpočetní technika, Počítače, Programové vybavení, apod.) mají po celou dobu studia z každého z uvedené dvojice předmětů průměrný prospěch do 2,00 včetně (započítávají se roční hodnocení za 1., 2. a 3. rok studia a pololetní hodnocení závěrečného roku studia)

budou přijati bez písemné zkoušky v případě, že složili maturitu ve stejném roce, kdy žádost o přijetí ke studiu podávají.

Přijímací testy pro obor Nanomateriály jsou z matematiky a fyziky nebo chemie. Podobně jako u přijímacího řízení již jmenovaných oborů uchazeči z gymnázií a středních průmyslových škol elektrotechnických, resp. chemického zaměření, zájemající se o studijní obor Nanomateriály, kteří z předmětů matematika, fyzika, případně chemie, mají po celou dobu studia průměrný prospěch do 2,00 včetně (započítávají se roční hodnocení za 1., 2. a 3. rok studia a pololetní hodnocení závěrečného roku studia) jsou přijati bez písemné zkoušky v případě, že složili maturitu ve stejném roce, kdy žádost o přijetí ke studiu podávají.

Podmínky přijetí a zadání přijímacích testů jsou stejné pro prezenční i kombinovanou formu studia. (Fakulta mechatroniky, 2010)

7 Výzkumné šetření

7.1 Stručná charakteristika výzkumu "Studium na vysoké škole 2004"

Výzkum "Studium na vysoké škole 2004" byl uskutečněn, jak již z názvu vypovídá, na jaře roku 2004. Tvůrcem bylo oddělení sociální stratifikace Sociologického ústavu AV ČR ve spolupráci se studentskou komorou Rady vysokých škol a společností GTS international. Vedoucím projektu byl Doc. PhDr. Petr Matějů, Ph.D.

Cílem výzkumu bylo poskytnout informace o sociálním složení studentů VŠ, o jejich studijních plánech a aspiracích, o plánech v dalším studiu a o jejich rozhodnutí proč studovat stávající obor. Šetření se taktéž zaměřilo na to, jak studenti hodnotí kvalitu výuky a zda-li mají vůbec zájem o taková to hodnocení. Proto byl výzkum zaměřen také na hodnocení přednášek, studijních programů a na výkony pedagogů.

V neposlední řadě se výzkum snažil zmapovat reálné životní náklady studentů, tedy na to, jak financují své studium, jakou měrou se na těchto nákladech podílí sami, jakou mírou přispívá na studium rodina a jaké jsou průměrné výdělky studentů v případě, že se snaží o výdělečnou činnost. Také byly zjišťovány postoje studentů k financování bydlení na kolejích.

Výzkumu se zúčastnilo celkem 6000 studentů prvních ročníků veřejných i soukromých vysokých škol.

7.2 Stručná charakteristika výzkumného šetření na TUL

V následujících kapitolách budou některé výsledky porovnávány s výsledky šetření Studium na vysoké škole 2004.

Výzkumné šetření bylo prováděno na Technické univerzitě v Liberci (TUL). Sběr dat probíhal koncem zimního semestru akademického roku 2009/2010.

Cílovou skupinou byli studenti prvního ročníku bakalářského oboru Informační technologie (IT), který navštěvují ve stejnojmenném programu Informační technologie na fakultě mechatroniky, informatiky a mezioborových studií (FM). Výuka v zimním semestru trvá na TUL 14 týdnů. Během této doby by studenti již měli mít utvořený rámcový pohled na dění na technické univerzitě v Liberci a utvořili si jistě názor na

studovaný obor a danou fakultu. Termín zodpovězení dotazníku v posledním týdnu semestru je vhodný nejen z hlediska čerstvě nabitých zkušeností na TUL, ale také z toho důvodu, že to není příliš velký časový odstup od studenty absolvované střední školy. Díky tomu mohou studenti relevantně odpovídat na otázky týkající se absolvované střední školy a přechodu na vysokou školu v podobě přijímacího řízení.

Věk dotazovaných respondentů se pohybuje v rozmezí 19-21 let, nýbrž drtivá většina studentů nastoupila do prvního ročníku v tom samém roce kdy vykonala maturitní zkoušku.

Motivace autora k výzkumnému šetření na dané fakultě spočívala v jeho možnostech seznámit se s prostředím dotazovaných studentů. Autor působí jako pedagog na Fakultě mechatroniky a vedl odborná cvičení předmětu Číslicové počítače, který navštěvovali všichni respondenti. Určitá část z dotazovaného souboru absolvovala předmět Číslicové počítače přímo pod jeho vedením, a tak měl autor možnost již v průběhu semestru vést jakousi formu předvýzkumu s určitým vzorkem studentů na témata týkající se nejen aktuálních problémů studentů prvního ročníku, ale i přechodu studentů ze střední na vysokou školu a věcí s tím souvisejících.

7.3 Cíle výzkumu

Cílem výzkumu prováděného šetření v rámci této bakalářské práce bylo zjistit složení ročníku oboru informační technologie, to znamená charakterizovat tzv. typického studenta navštěvujícího daný obor. Byly zjišťovány základní údaje o studentovi jako je pohlaví, typ navštěvované střední školy, obor a její demografický popis. Autora také zajímaly důvody podání přihlášky studentů na danou fakultu.

Dalším významným bodem bylo zjistit cíle a aspirace studentů informačních technologií fakulty mechatroniky TUL. Jelikož mají rodiče bezesporu velmi významný vliv na to, jakého vzdělání dosáhne jejich potomek, tak byl zkoumán i sociální původ a rodina respondentů.

Mezi další záměry patří zjištění názoru studentů na přijímací řízení na vysokou školu všeobecně. To, jaké vědomosti a dovednosti byly podle názorů studentů nejdůležitější při přijímacím řízení.

V neposlední řadě bychom mezi hlavní rámcové cíle mohli zařadit i hodnocení absolvované střední školy a následné hodnocení prvního semestru školy vysoké. Autora zajímaly jak názory na vysoké školství všeobecně, tak i podrobné hodnocení přednášek / cvičení a přednášejících, respektive cvičících.

7.4 Výběr a složení skupiny respondentů (typický student IT FM)

První ročník oboru IT studovalo v době sběru dat 120 studentů. Výběr respondentů byl prováděn koncem zimního semestru a byly osloveny více jak dvě třetiny studentů daného oboru. To by měl být dostačující počet studentů abychom mohli říci, že bude výzkum pro dané účely relevantní. Drtivá většina dotazníků byla vyplněna správně a nebylo potřeba je vyloučit z výběrové skupiny. Celkem tedy bylo vyhodnoceno 75 dotazníků.

Jak je vidět z tabulky 7.1, je složení studentů IT FM co se týče pohlaví specifické. Téměř sto procent z daného vzorku respondentů je mužského pohlaví. To můžeme přisuzovat především technickému zaměření daného oboru, jež si vybírají většinou zástupci mužského pohlaví. Soubor studentů výzkumu AV ČR byl před započítáním analytických prací převážen tak, aby váhy zohlednily pohlaví respondentů a typ vysoké školy. Reprezentativní soubor navážený podle pohlaví tedy obsahuje 52,5 % mužů a 47,5 % žen. To bylo ve specifickém prostředí Fakulty mechatroniky, kde se blíží obsazení muži hranici sta procent, nemožné.

Tabulka 7.1 Složení souborů respondentů podle pohlaví

pohlaví	soubor studentů z výzkumu AV ČR	soubor studentů TUL FM
Žena	47,5%	1,3%
Muž	52,5%	98,7%

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Na dotaz, zda šel respondent či respondentka studovat vysokou školu ihned po maturitě, odpovědělo kladně 89,3%. Ve srovnání s výsledky výzkumu AV ČR je to o 13 % více, neboť v roce 2004 zodpovědělo na tuto otázku kladně pouze 76,1% dotázaných. Tato porovnání vidíme v tabulce 7.2.

Tabulka 7.2. Složení souborů respondentů podle vstupu na vysokou školu po ukončení střední školy

nástup na VŠ ihned po SŠ	soubor studentů z výzkumu AV ČR	soubor studentů TUL FM
ANO	76,1%	89,3%
NE	23,9%	10,7%

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Z následující tabulky 7.3 je zřejmé složení souborů respondentů z hlediska typu školy, na které maturovali. Tabulka porovnává výzkum z roku 2004 s výsledky šetření prováděného pro tuto bakalářskou práci. Jak je vidět z tehdejšího průzkumu, tak více jak polovina studentů (55 %) mělo gymnaziální typ středního vzdělání. V roce 2010 ve specifickém prostředí IT FM je gymnazistů pouze 17,3 %. Lze říci, že více jak tři čtvrtiny studentů IT (78,7 %) v Liberci jsou absolventy střední odborné školy. Tento zajímavý jev by se dal opět vysvětlit technickým zaměřením daného oboru, jelikož absolventi gymnázií budou inklinovat spíše k humanitním oborům.

Tabulka 7.3 Složení souborů respondentů podle typu střední školy, na které maturovali

Typ SŠ	soubor studentů z výzkumu AV ČR	soubor studentů TUL FM
Gymnázium víceleté	26,3%	8,0%
Gymnázium čtyřleté	28,7%	9,3%
Střední odborná škola	38,4%	78,7%
Střední odborné učiliště	2,5%	2,7%
Jiný typ střední školy	4,0%	1,3%

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Co se týče struktury souboru respondentů podle velikosti obce ve které maturovali, tak aktuální šetření vcelku koresponduje s výsledky z šetření AV. Největší zastoupení mají obce od 10000 do 25000 obyvatel (32 %) a obce od 90 000 obyvatel výše (30,7 %), kde je rozdíl oproti výzkumu AV nejmarkantnější společně v porovnání s hlavním městem. IT

fakulty mechatroniky nenavštěvuje žádný student, který by maturoval v Praze, což činí ve výsledku rozdíl čtrnácti procent oproti celorepublikovému šetření AV. Z těchto výsledků by se dalo předpokládat, že TUL ve větší míře navštěvují studenti severočeského regionu a samotného města Liberec. Řečené výsledky jsou uvedeny ve srovnávací tabulce 7.4.

Tabulka 7.4 Struktura souborů respondentů podle velikosti obce, ve které respondenti maturovali

velikost města ve kterém respondenti maturovali	soubor studentů z výzkumu AV ČR	soubor studentů TUL FM
méně než 10 000 obyvatel	11,0%	9,3%
10 000 – 25 000 obyvatel	25,9%	32,0%
25 000 – 90 000 obyvatel	25,9%	28,0%
90 000 – 1 milion obyvatel	23,3%	30,7%
Praha	14,0%	0,0%

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

7.5 Rodina a sociální původ

Velmi významný vliv na to, jakého vzdělání studenti dosáhnou, mají bezesporu jejich rodiče. To, jakou cestou se studenti různých sociálních vrstev vydají na cestě poznání a vzdělání je v tomto smyslu ovlivňováno několika faktory, jako jsou rozdíly ve schopnostech, studijních předpokladech a různé vzdělanostní aspirace. Jako další faktory jmenujme například kulturní, sociální a ekonomický status, kterým disponují rodiče. Jde zkrátka o to, v jakém prostředí děti a studenti vyrůstají a tvoří si vlastní představy o životním úspěchu. Tato podkapitola bude tedy věnována sociálnímu původu studentů odpovídajících na otázky v daném šetření.

Vzdělanostní původ studentů prvního ročníku IT FM a jeho porovnání se vzdělanostním původem souboru studentů výzkumu AV ČR je uveden v tabulce 7.5. Přehledně graficky je vyobrazeno toto porovnání v grafu 7.1.

Budeme-li srovnávat vzdělání matky výzkumu AV ČR oproti šetření na TUL, můžeme říci, že poměry jsou zde přibližně stejné. U šetření prováděného na TUL mírně převyšuje vzdělání s maturitou na úkor vzdělání vysokoškolského (o téměř 15 %).

Totožné porovnání naznačuje opět převahu otců studentů TUL s maturitním vzděláním (52,7%) nad ostatními, zde tento rozdíl oproti šetření AV tvoří téměř 19 %.

Porovnáme-li stejným způsobem nejvyšší vzdělání dosažené v rodině (otec nebo matka), vyjde nám docela zajímavý úkaz potvrzující předchozí dvě srovnání. Největší procentuelní poměr zabírá na TUL střední vzdělání s maturitou (56%), a to na úkor vzdělání vysokoškolského.

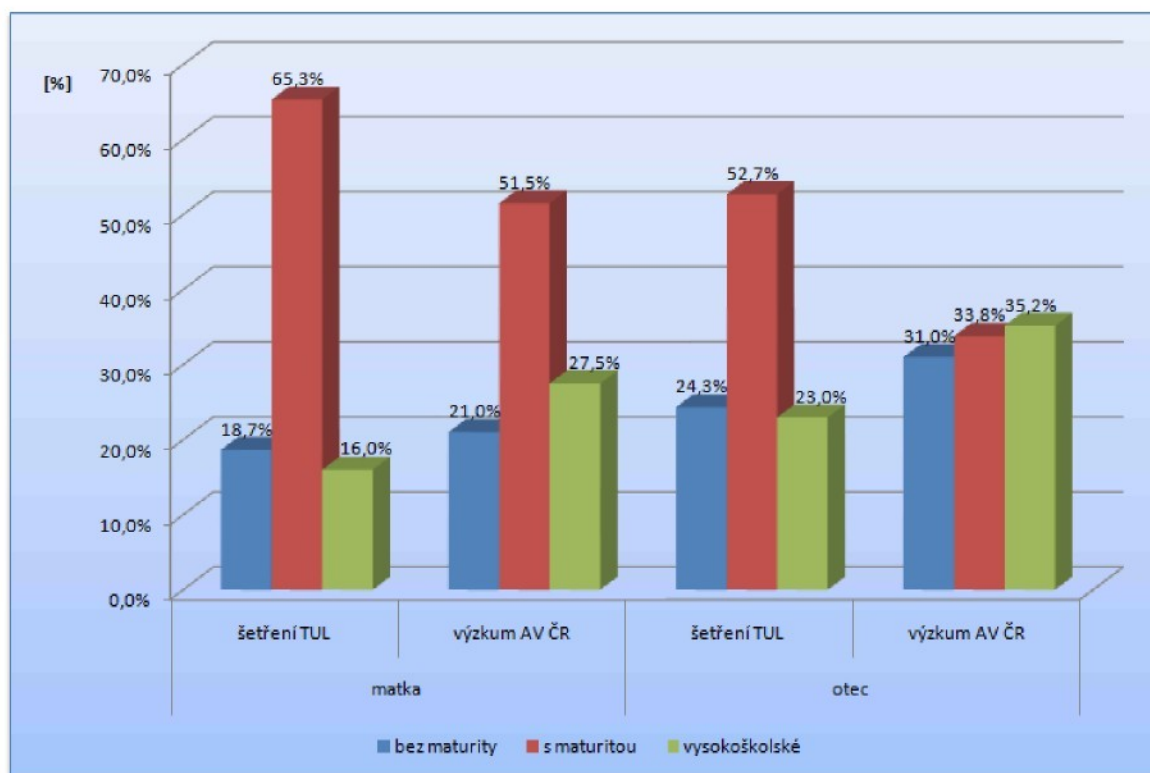
Zjednodušeně bychom mohli říci, že IT FM navštěvuje největší procento studentů, jejichž rodiče mají střední vzdělání s maturitou a tento rozdíl je oproti šetření z roku 2004 markantní.

Tabulka 7.5 Nejvyšší dosažené vzdělání matky a otce

vzdělání matky	soubor studentů z výzkumu AV ČR	soubor studentů TUL FM
<i>bez maturity</i>	21,0%	18,7%
<i>s maturitou</i>	51,5%	65,3%
<i>vysokoškolské</i>	27,5%	16,0%
vzdělání otce	soubor studentů z výzkumu AV ČR	soubor studentů TUL FM
<i>bez maturity</i>	31,0%	24,3%
<i>s maturitou</i>	33,8%	52,7%
<i>vysokoškolské</i>	35,2%	23,0%
nejvyšší vzdělání v rodině	soubor studentů z výzkumu AV ČR	soubor studentů TUL FM
<i>bez maturity</i>	13,9%	13,3%
<i>s maturitou</i>	42,9%	56,0%
<i>vysokoškolské</i>	43,2%	30,0%

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Graf 7.1 Vzdělanostní kategorie rodičů

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

V tabulce 7.6 jsou uvedeny výsledky analýzy sociálního složení studentů z hlediska třídního původu. Jsou porovnáváni patnáctiletí studenti s vysokoškolskými. Data jsou převzata z výzkumů "Studium na vysoké škole 2004" (šetření AV ČR) a Projekt PISA-L z roku 2003. Údaje zde uvedené ukazují na vyšší zastoupení studentů pocházejících z rodin nemanuálních zaměstnanců a z řad odborníků a značně nižší zastoupení studentů pocházejících z rodin nekvalifikovaných dělníků. Pokud se jedná o sociální původ, tak v roce 2004 bylo šetřením AV ČR zjištěno, že populace studentů VŠ je vychýlena směrem ke skupinám s vyšším sociálně ekonomickým statusem.

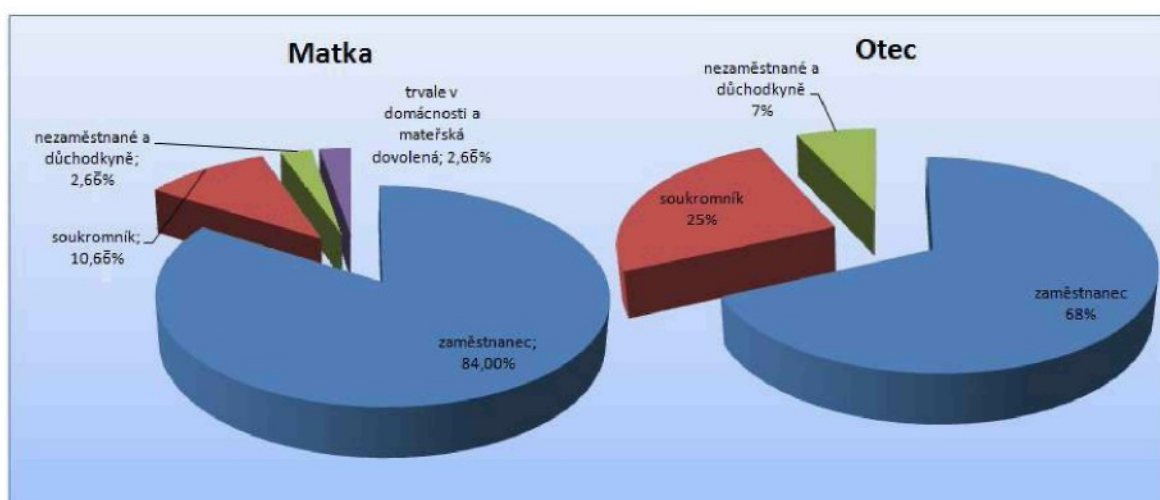
Tabulka 7.6 Sociální třída(EGP) matky a otce (údaje v procentech)

EGP matky	soubor patnáctiletých žáků PISA-L	soubor studentů z výzkumu AV ČR
<i>odborníci + nemanuální</i>	62,2%	76,2%
<i>Samostatní</i>	8,9%	7,6%
<i>kvalifikovaní dělníci</i>	11,6%	7,0%
<i>nekvalifikovaní + zemědělci</i>	17,2%	9,2%
EGP otce	soubor patnáctiletých žáků PISA-L	soubor studentů z výzkumu AV ČR
<i>odborníci + nemanuální</i>	34,4%	51,9%
<i>samostatní</i>	19,1%	15,7%
<i>kvalifikovaní dělníci</i>	24,8%	18,3%
<i>nekvalifikovaní + zemědělci</i>	21,7%	14,1%

zdroj: data výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Co se týče sociálního rozvrstvení studentů prvního ročníku Informačních technologií FM TUL (Graf 7.2) podle druhu zaměstnání rodičů, je nejvíce zastoupena skupina zaměstnanec jak u otce tak i u matky, přičemž u matky tvoří dokonce 84%. O poznání menší skupinu tvoří soukromníci (matka přibližně 10%, otec 25 %), přičemž do této skupiny jsme zahrnuli soukromníky, podnikatele a lidi se svobodným povoláním. Zanedbatelné procento tvoří skupina nezaměstnaných, důchodců a matek na mateřské dovolené.

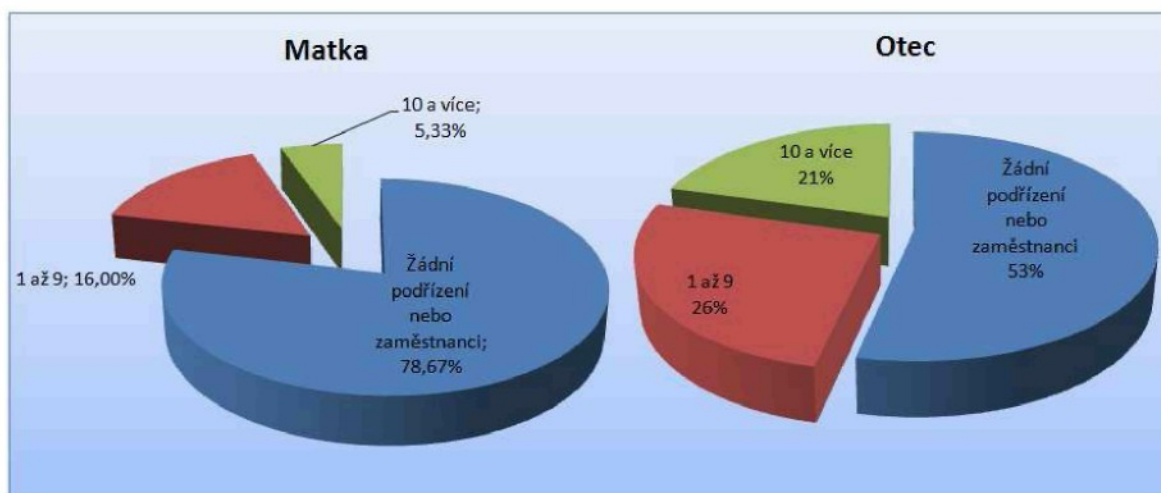
Graf 7.2 Zaměstnání otce a matky

Zdroj: data šetření TUL

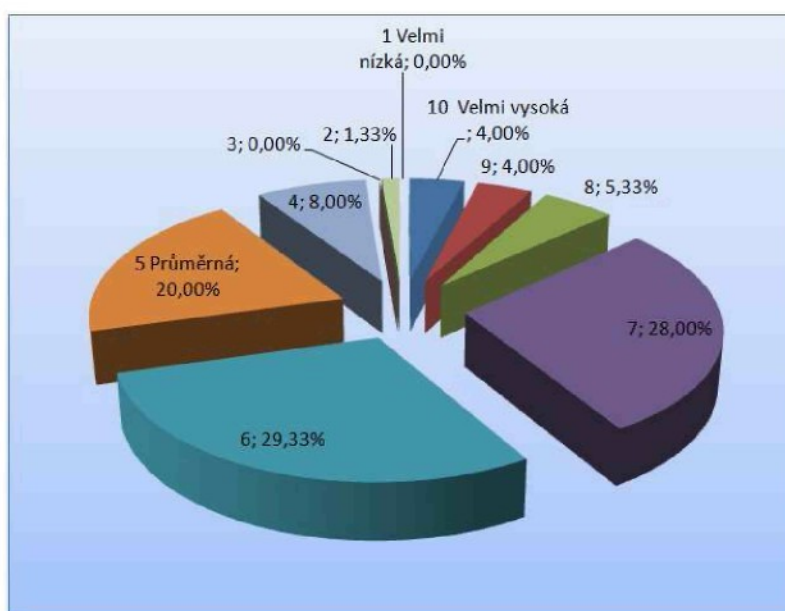
Připojíme-li k údajům o druhu zaměstnání ještě informace o počtu podřízených matky a otce (Graf 7.3), docházíme ke zjištění, že nadpoloviční většina rodičů nemá žádné podřízené (matka 78,67%, otec 53%), a to ukazuje na většinové zastoupení studentů pocházejících ze střední sociální vrstvy obyvatelstva. Tomu odpovídají i výsledky vyobrazené v grafu 7.4, jenž má zachytit životní úroveň studentů dle jejich uvážení. Na stupnici od 1 do 10, kde 10 znamená nejvyšší a 1 nejnižší životní úroveň, se nejvíce respondentů označilo čísly 6 (cca. 29%), 7 (28%) a 5 (20%), což je mírně vyšší a střední životní úroveň.

Graf 7.3 Počty podřízených otce a matky

Zdroj: data šetření TUL

Graf 7.4 Životní úroveň respondentů (1-nejnižší, 5-střední, 10-nejvyšší)

Zdroj: data šetření TUL

7.6 Přijímací řízení, jeho efektivita a hodnocení

7.6.1 Neúspěšné pokusy v přijímacím řízení

V tabulce 7.7 jsou uvedeny pro porovnání výsledky výzkumu při konkrétním dotazu, zda-li se student pokusil neúspěšně složit přijímací zkoušku na jiný obor, než na kterém právě studuje. U šetření studentů prvního ročníku informačních technologií FM neúspěšně složila zkoušku na jiný obor pouze cca 2% respondentů, což by znamenalo, že oproti výzkumu AV ČR zde studenti studovat chtějí a daný obor pro ně není pouze jakýmsi parkovištěm, na kterém čekají na další pokus o přijetí na jinou školu. Dle výzkumu AV ČR má neúspěšný pokus za sebou téměř čtvrtina dotázaných a jak se zdá, tak na tento jev nemá vliv ani zaměření oboru, nýbrž i cca. 17 % studentů technických oborů (mezi které patří i IT FM) při tomto dotazu odpovědělo kladně.

Zmíněná přibližně 2% znamenají v úzkém prostředí IT fakulty mechatroniky TUL pouze dva respondenty. Ti jako nejdůležitější důvod uvedli v prvním případě možnost lepší dopravní dostupnosti a v případě druhém se student přiklonil k vyjádření: "Jedná se o školu poskytující v daném oboru velmi dobré vzdělání".

Tabulka 7.7 Neúspěšný pokus složit přijímací zkoušku na jiný obor, který by měl přednost před studovanou školou

	výzkum AV ČR 2004		šetření TUL
	technické obory	celkem	informační technologie FM
ano	17,20%	23,50%	2,67%
ne	82,80%	76,50%	97,33%

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

7.6.2 Opětovné podání přihlášky

Zajímalo nás také, zda-li budou studenti letos opět podávat přihlášku na VŠ. V případě kladné odpovědi na tuto otázku byli dále dotazováni na jaký obor se hlásí a co budou dělat v případě, když budou na tento obor přijati. Z celkového počtu studentů si budou podávat přihlášku pouze tři. Z toho jeden přejde pouze na tzv. "dálkové studium", což je vzhledem k roku kdy maturoval (2004) pochopitelné. Druhý student chce studovat

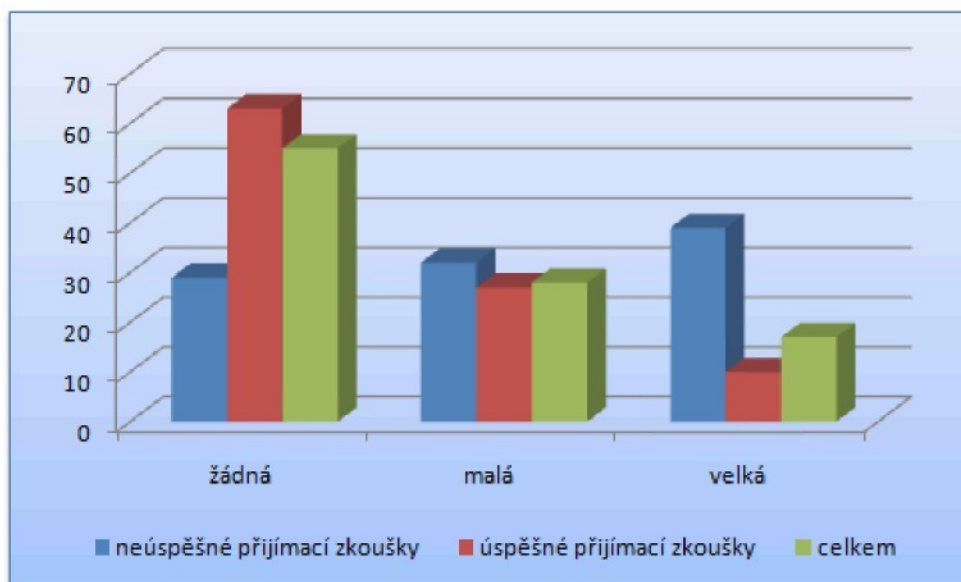
obor, na který se sice dostal, ale nakonec se pro něj nerozhodl a poslední půjde studovat úplně jiný obor, ale pokusí se obě školy studovat současně.

7.6.3 Známosti a korupce v přijímacím řízení

Jedna z otázek výzkumného šetření se také zabývala postoji studentů na vliv korupce a známostí při přijímacím řízení. Ve zprávě o výzkumu "Studium na vysoké škole 2004" jsou analyzovány i vlivy skutečnosti, zda se uchazeč dostal tam, kam zamýšlel. Graf 7.5 ukazuje závislost na tom, zda mají studenti za sebou neúspěšný pokus o přijetí na vysokou školu. Dle něj se ukazuje, že ti, kteří absolvovali neúspěšný pokus o přijetí na vysokou školu, vnímají roli korupce a známostí jako větší problém, než uchazeči, kteří tuto zkušenost za sebou nemají. To by znamenalo, že úspěšnost v přijímacím řízení je významným faktorem ovlivňujícím vnímání korupce a známostí.

Šetření prováděné se studenty TUL se ale v daném bodě rozchází. U studentů, kteří uvedli, že již neúspěšně prošli přijímacím řízením, byla odpověď na otázku ohledně korupce kladná v tom smyslu, že jednohlasně uvedli vliv korupce na přijímací řízení jako nulový. Je to zajímavé zjištění, ale je nutné brát ohled také na velice malé procento těchto studentů v rámci výzkumu na IT fakulty mechatroniky TUL.

Graf 7.5 Role korupce a známostí v přijímacím řízení - míra souhlasu

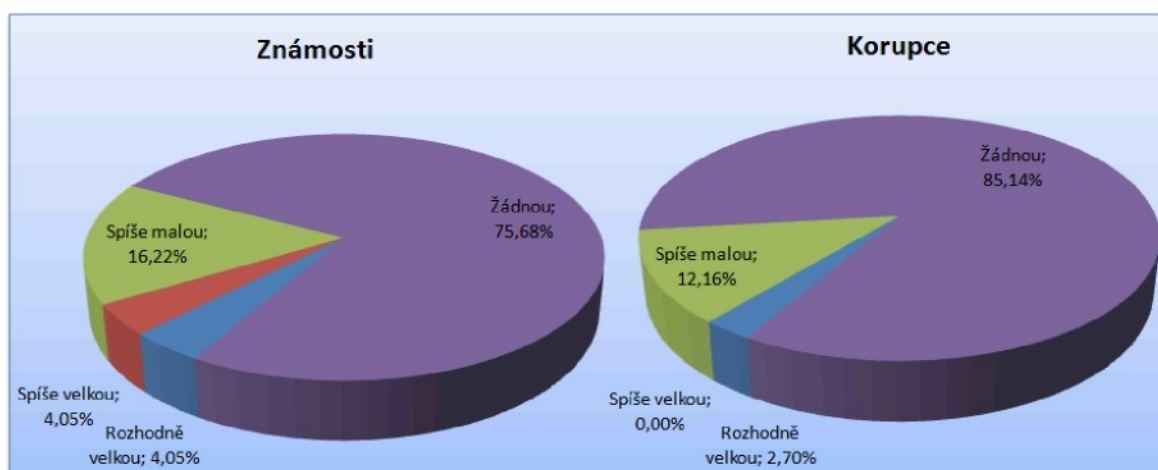

zdroj: data výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Vnímání role sociálních sítí podle oboru, na kterém respondenti studují je, dá se říci, na TUL v souladu s šetřením AV prováděným v roce 2004. Tehdy se ukazovala být

korupce největší na uměleckých a právnických, pro uchazeče atraktivních oborech. Naopak relativně malý vliv korupce se ukazoval na oborech přírodovědných a technických, kde žádný vliv korupce na přijímací řízení označilo 69% respondentů přírodovědných oborů a 60% respondentů technických oborů. Pozitivnější vnímání ohledně korupce je i v případě technicky zaměřeného oboru informační technologie FM TUL. Detailněji jsou odpovědi studentů TUL na otázku ohledně korupce a známostí vyobrazeny v grafu 7.6. Více jak 85% respondentů uvedlo, že korupce nemá žádný vliv na přijímací řízení a tři čtvrtiny studentů si myslí, že stejný vliv mají i známosti.

Graf 7.6 Role korupce a známostí v přijímacím řízení - míra souhlasu

zdroj: data šetření TUL

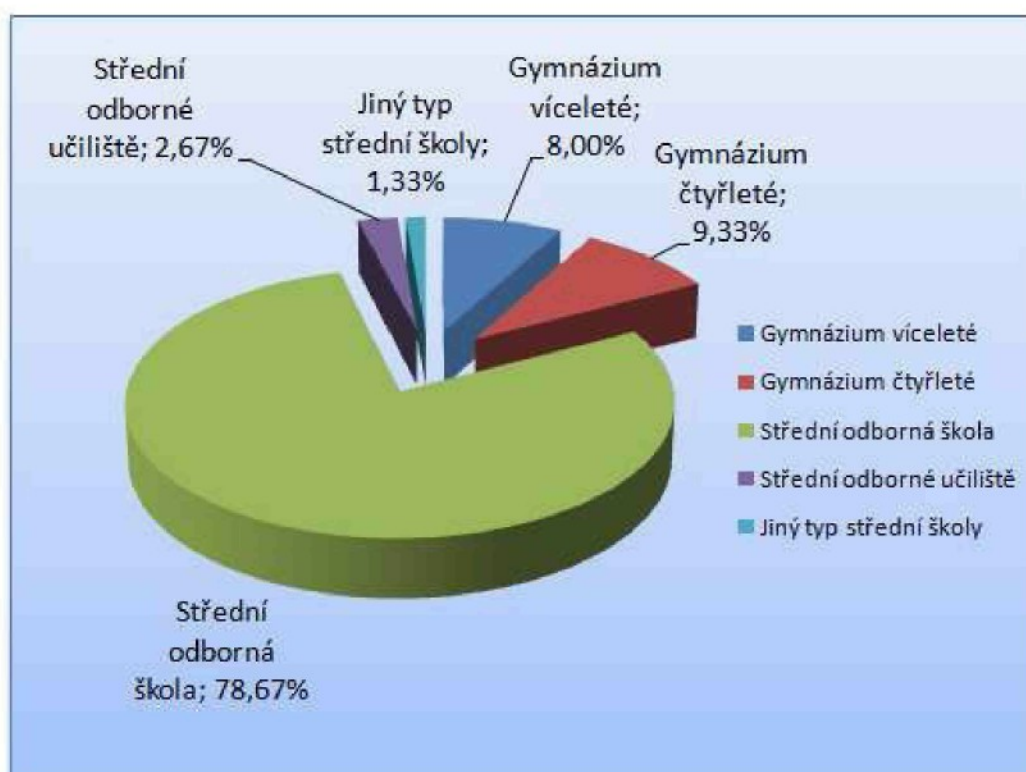
7.6.4 Hodnocení přijímacího řízení

Součástí dotazníkového šetření bylo i hodnocení přijímacího řízení. Jako tři nejdůležitější faktory které hráli při přijímacím řízení největší roli označili respondenti Infomačních technologií FM TUL následující : „*Velmi detailní vědomosti v oboru studia*“, „*Dobrou obeznámenost s konkrétními přijímacími testy používanými na VŠ*“ a „*Schopnost logicky myslet*“. Nejméně studenti považovali za důležité „*Dobré komunikační dovednosti a schopnost prezentovat sama sebe*“, „*Nadání*“ a „*Dobré komunikační dovednosti a schopnost prezentovat sama sebe*“. Poslední ze jmenovaných rčení získalo nula procentních bodů. Tyto odpovědi dle autora naznačují typické požadavky na přijímací zkoušky technicky zaměřené vysoké školy, kde není třeba nadání a komunikační dovednosti jako na jiných typech vysokých škol. Navíc většina přijímacích řízení probíhá písemnou formou, kde lze jednoduše prověřit faktografické vědomosti a případně ověřit logické myšlení studentů.

7.7 Předchozí studium

Na postoje studentů vůči následnému studiu i přijímacím zkouškám na vysokou školu mají bezesporu vliv i faktory jako je typ střední školy a v případě absolvování střední odborné školy i její obor. Následující graf 7.7 graficky znázorňuje data tabulky 7.3 a ukazuje na složení skupiny respondentů podle toho, na jaké střední škole složili maturitní zkoušku.

Graf 7.7 Absolvovaná střední škola

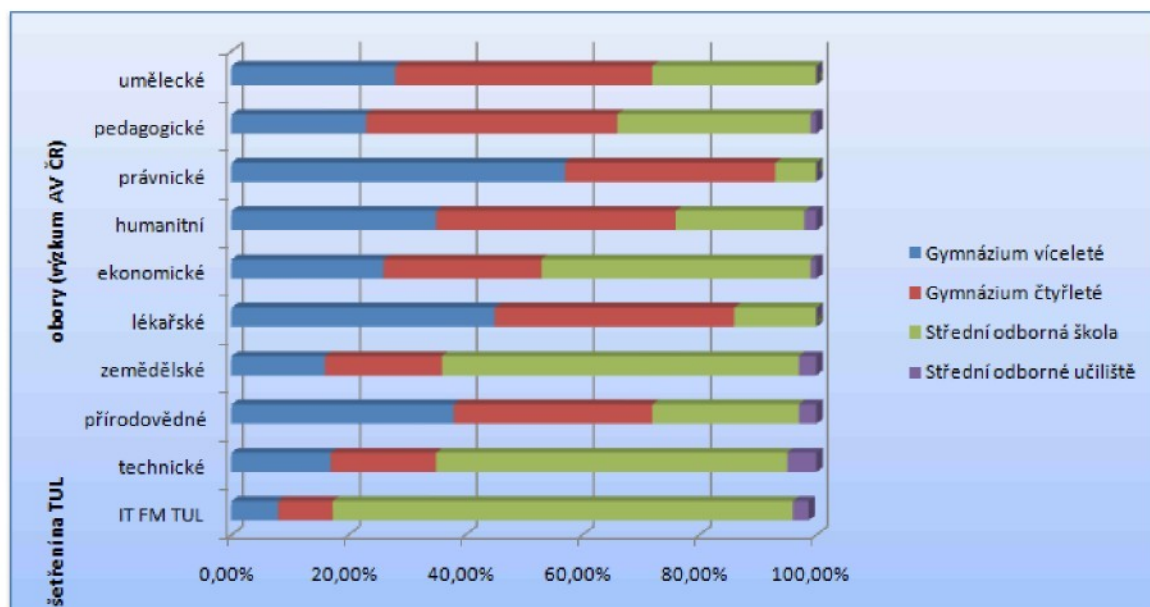

zdroj: data šetření TUL

Graf 7.8 využívá dat výzkumného šetření prováděného AV ČR v roce 2004, která jsou konfrontována s výsledkem výzkumu prováděného na TUL. Svědčí o tom, na jaké vysoké školy se hlásí absolventi jednotlivých typů škol. Absolventi víceletých i čtyřletých gymnázií většinou plní nejvíce obory právnické, lékařské, humanitní a přírodovědné. Pro náš výzkum jsou nejzajímavější spodní dva pruhy grafu, kde lze porovnat technické obory s oborem informační technologie FM TUL. I v tomto ohledu tedy výzkum prováděný na TUL potvrzuje výsledky výzkumu z roku 2004.

Dá se předpokládat, že studenti vycházející z gymnázií budou mít jiný pohled na studium na technicky zaměřené škole než jejich kolegové ze středních odborných škol.

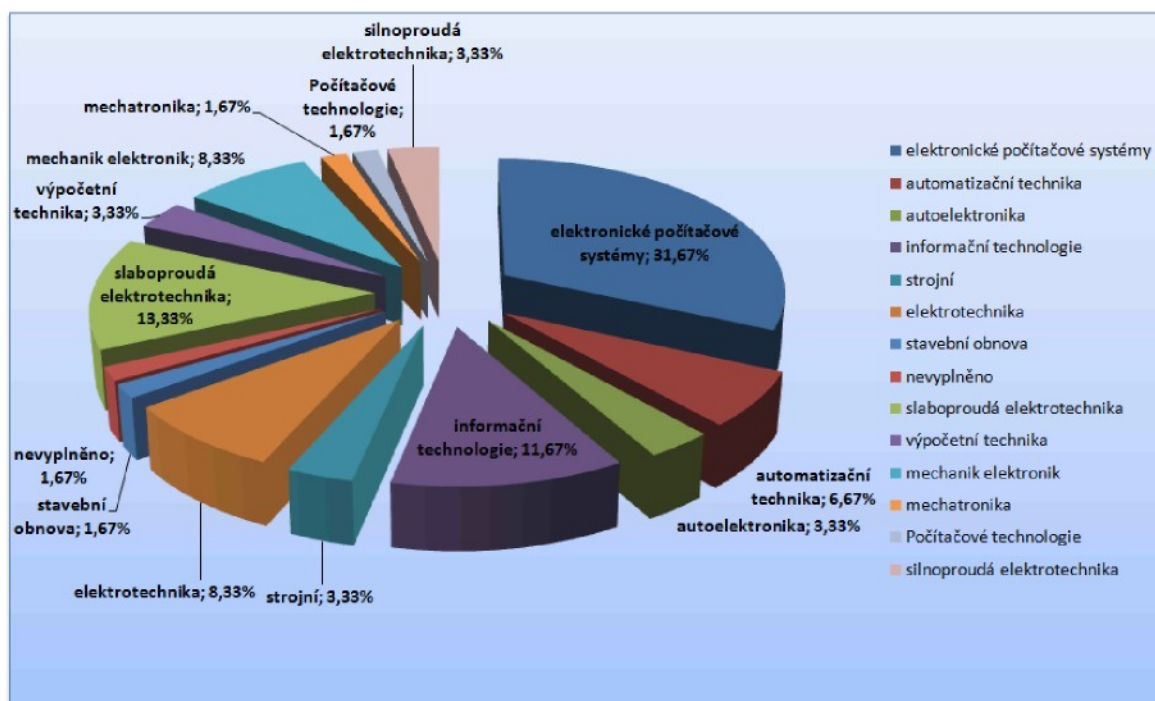
Graf 7.8 Složení studentů prvních ročníků VŠ podle oboru z hlediska typu vystudované SŠ

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

V případě studentů odborných středních škol, kterých je na informačních technologiích FM TUL více jak tři čtvrtiny, nás dále zajímalo, jaký obor respondenti absolvovali. Rozbor uváděných oborů, tak jak je uváděli studenti v dotazníku je vyobrazen na grafu 7.9. Nejvíce se studentů rekrutovalo z oboru elektrotechnické počítačové systémy (31,67%), druhou příčku v pořadí obsadil obor slaboproudá elektrotechnika (cca. 13%) a pomyslnou třetí příčku obsadil obor informační technologie. I další obory, které by následovaly ve výčtu podle procentuelního zastoupení, byly zaměřeny buď směrem elektrotechnickým nebo infromatickým. Jen nepatrné procento studentů pochází z jiných oborů. Z těchto faktů tedy můžeme říci, že typický student informačních technologií FM TUL absolvoval střední odbornou školu s elektrotechnickým či infromatickým zaměřením.

Graf 7.9 Složení studentů prvních ročníků oboru absolvované SŠ

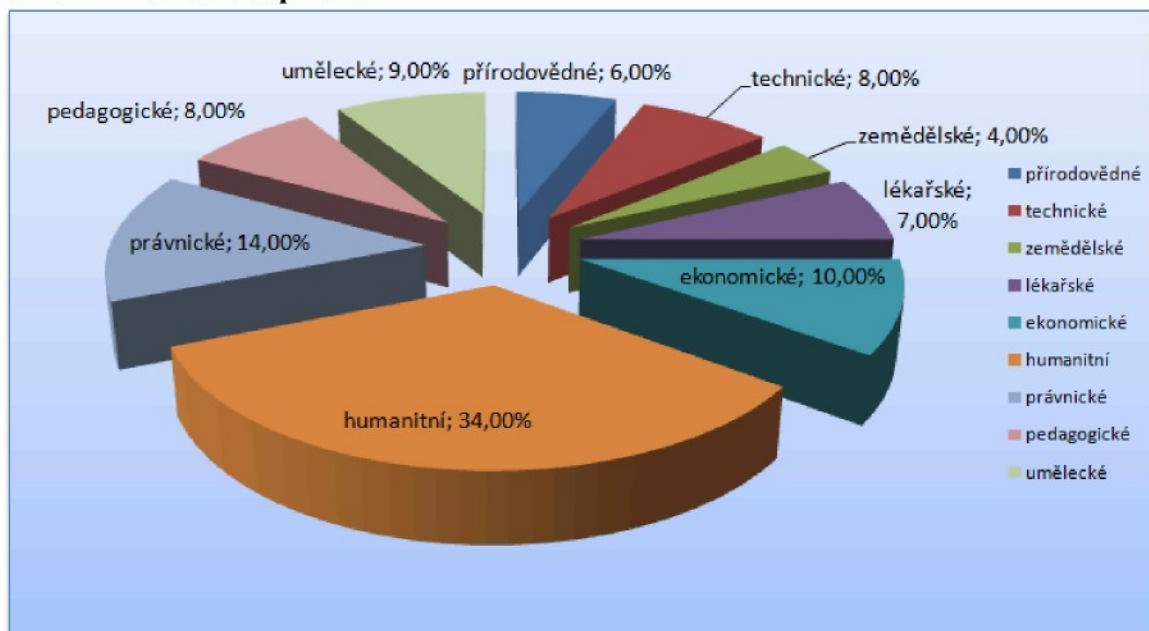
zdroj: data šetření TUL

7.8 Aspirace, představy o povolání a studijní plány

Tato kapitola se bude zabývat aspiracemi studentů ohledně očekávaného nejvyššího dosaženého vzdělání a toho, jak jim je jasná představa o budoucím zaměstnání, které hodlají po ukončení daného studia vykonávat. Dostaneme zde i odpověď na otázku ohledně výše platu, jaký studenti očekávají a zda-li se jim bude jevit jako nadprůměrný. Také se zde dozvíme, kolik procent studentů hodlá využít možnosti studovat v zahraničí a jaké důvody je k tomu vedou. Porovnáme zde také výsledky výzkumu na TUL s výzkumem AV ČR z roku 2004 v otázce opakovaného podávání přihlášek na jinou VŠ.

Tématu opětovného podávání přihlášek jsme se již věnovali v kapitole o přijímacím řízení, kde jsme došli k závěru, že mizivé procento (cca. 2%) studentů IT FM Technické univerzity v Liberci podává znovu přihlášku na jinou vysokou školu. V porovnání s výzkumem AV ČR (téměř 12%) se jedná o desetiprocentní rozdíl. Jdeme-li v úvahách dále a porovnáme-li pouze studenty technických oborů z výzkumu AV ČR se studenty IT FM činí rozdíl pouze 6%. Podíl studentů, kteří si podali přihlášku ke studiu na jiné vysoké škole podle zaměření, na které aspirovali, je vyobrazen v grafu 7.10. Podle nějž si můžeme udělat úsudek jak tomu bylo v roce 2004 na různých oborech dle výzkumu AV ČR.

Graf 7.10 Podíl studentů, kteří si podali přihlášku ke studiu na jiné VŠ podle zaměření na které aspirovali

zdroj: data výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Vezmeme-li v úvahu to, že pouze jeden student TUL zúčastněný výzkumu půjde studovat úplně jiný obor, je rozdíl mezi výzkumem AV ČR a šetřením prováděným na IT FM větší. Závěrem lze říci, že studenti IT FM TUL mají velice malou tendenci k fluktuaci do jiných oborů.

Podívejme se, jakého nejvyššího stupně vysokoškolského vzdělání studenti chtějí dosáhnout. Porovnáním výzkumu AV ČR s výsledky šetření prováděného na TUL (Tabulka 7.8) docházíme k závěru, že se nejvíce liší v případě magisterského studia, o cca. 22%. Zde se také ukazuje, že více jak tři čtvrtiny prvního ročníku IT FM TUL chtějí dosáhnout titulu inženýr. Druhý největší rozdíl (cca. 13%) tvoří malý doktorát. Tento rozdíl je způsoben z části tím, že malého doktorátu mohou dosáhnout pouze ti studenti, v jejichž oboru je možné tento titul získat, a byli zahrnuti do souboru studentů výzkumu AV ČR. K pozitivním výsledkům výzkumu můžeme přičíst i menší procento respondentů TUL (8%), kteří nad tím, jaký stupeň VŠ vzdělání chtějí dosáhnout, zatím nepřemýšleli. Pouhá cca. 2 % studentů se shodně spokojí s bakalářským vzděláním, na které právě nastoupila. To by mohlo znamenat, že respondenti TUL berou svoje bakalářské studium pouze jako další stupeň vzdělání, kterého musí dosáhnout předtím, než dosáhnou kýženého magisterského titulu Ing.

Tabulka 7.8 Struktura výběrového souboru podle toho jakého nejvyššího stupně VŠ vzdělání by studenti chtěli dosáhnout

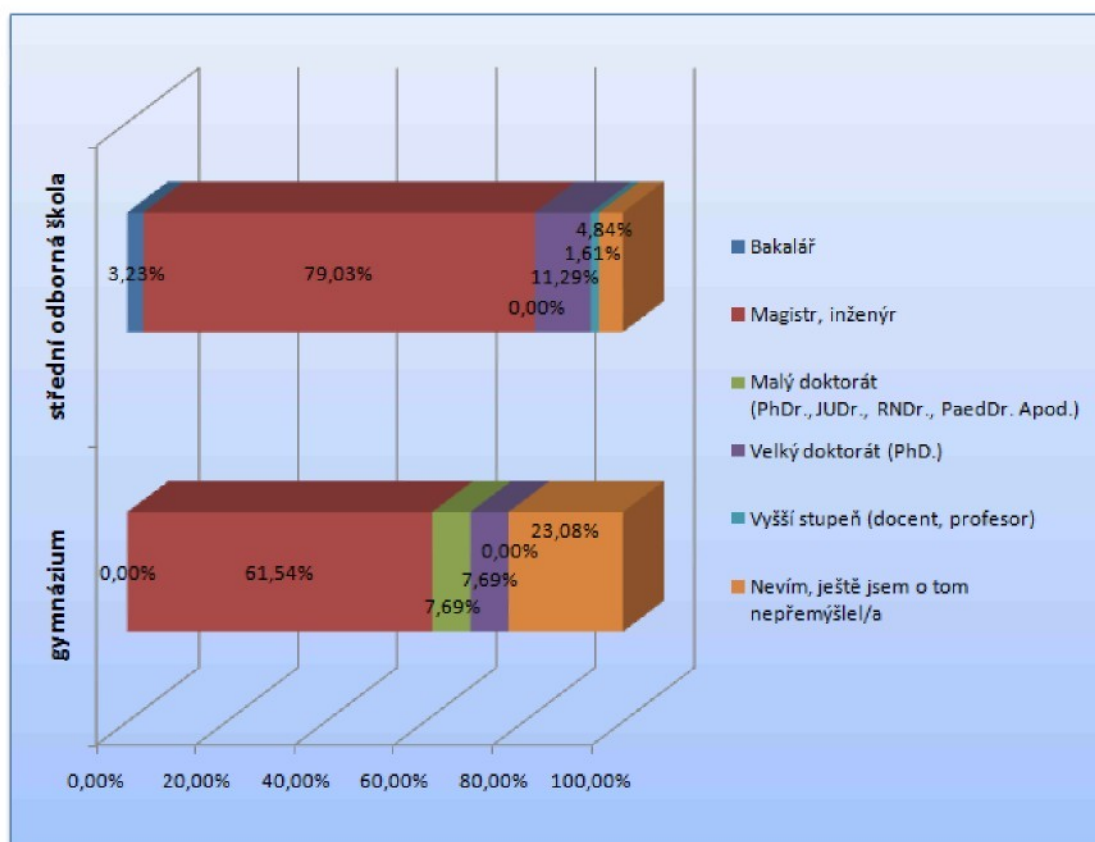
vysokoškolský titul	soubor studentů z výzkumu AV ČR	soubor studentů TUL FM
bakalář	2,4%	2,67%
magistr, inženýr	54,3%	76,0%
malý doktorát(PhDr.)	14,1%	1,33%
velký doktorát(Ph.D.)	7,1%	10,67%
vyšší stupeň(doc. prof.)	3,3%	1,33%
Nevím, ještě jsem o tom nepřemýšlel	18,8%	8,0%

zdroj: data výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Zajímalo nás také, jaké rozdíly v plánech ohledně svého nejvyššího vzdělání existují mezi absolventy gymnázií a středních odborných škol. Jak již víme, tři čtvrtiny studentů IT FM TUL přišli na univerzitu ze střední odborné školy. Přehled o těchto rozdílech dává graf 7.11.

Bakalářské studium činí u studentů středních odborných škol velice malé procento a u absolventů gymnázií je tato hodnota dokonce nulová. V případě magisterského vzdělání činí rozdíl mezi absolventy gymnázií a středních odborných škol dokonce více než 17% ve prospěch SOŠ. Přibližně 15% gymnazistů by chtělo dosáhnout malého či velkého doktorátu a více než 11% odborných středoškoláků by si přálo získat velký doktorát. U vyššího stupně vysokoškolského vzdělání (docent, profesor) je zastoupení mizivé v obou skupinách respondentů. Zajímavé výsledky vycházejí ze skupin studentů, kteří o tom, jakého stupně VŠ vzdělání chtějí dosáhnout zatím nepřemýšleli. V této skupině vidíme největší rozdíl mezi gymnazisty a odbornými středoškoláky, který činí více jak 18%. Což by mohlo svědčit o nerozhodnosti absolventů gymnázií navštěvujících IT FM TUL v této oblasti.

Graf 7.11 Rozdělení souboru studentů IT FM podle toho, jakého vzdělání by chtěli dosáhnout

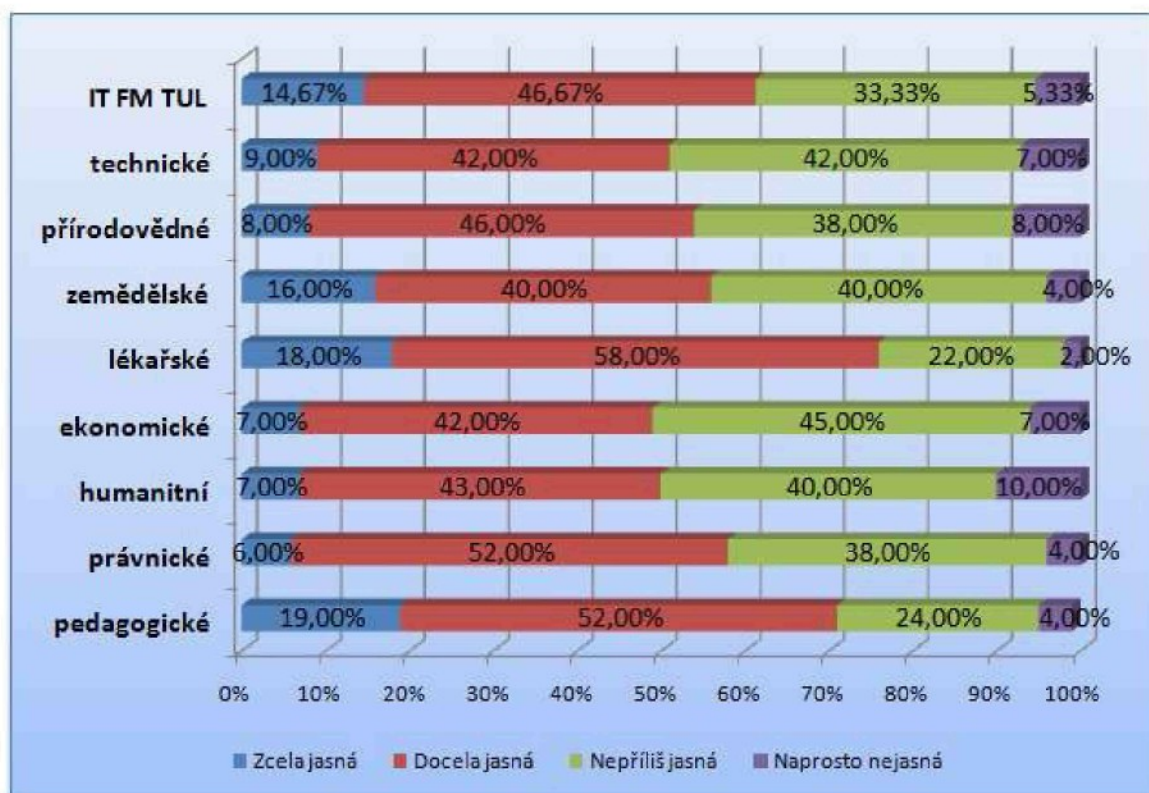

zdroj: data šetření TUL

Představa studentů Informačních technologií FM TUL o zaměstnání se ukázala být u dvou třetin dotázaných studentů celkem zřetelná. Téměř 15% dotázaných se jeví představa zcela jasná a cca 47% docela jasná. Třetina studentů TUL považuje představu o zaměstnání za nepříliš jasnou a cca 5% studentů nemá o budoucím povolání ani ponětí. Porovnáme-li tyto výsledky opět s průměrnými výsledky šetření AV ČR z roku 2004, kde 55% respondentů považovalo představu o zaměstnání za zcela či docela zřetelnou, docházíme k mírně pozitivněji vyhlížejícím závěrům šetření prováděného na TUL. Vybereme-li k porovnání pouze studenty technických škol docházíme k většímu rozdílu, neboť pouze 51 % studentů technických škol má představu o povolání docela či zcela jasnou. Detailněji vidíme porovnání představ studentů IT FM TUL a respondentů AV ČR z roku 2004 v grafu 7.12, kde lze porovnávat studenty s odlišným studijním zaměřením. Nejvíce ujasněnou představu mají budoucí lékaři (76%), učitelé (71%) a právníci (58%), Jde tedy především o studenty, jejichž vazba na trh práce je nejvíce přímočará.

S předchozím problémem souvisí i to, jakou mají studenti představu o svém budoucím příjmu. V tabulce 7.9 můžeme porovnat očekávané příjmy z prvního zaměstnání studentů různých zaměření. Jsou zde použita data výzkumu AV ČR z roku 2004, která na tehdejší poměry ukazovala, že průměrné hodnoty v jednotlivých studijních oborech odrážely i reálné poměry na pracovním trhu. Nejmenší očekávání měli budoucí učitelé (13 400 Kč), lékaři (15 700Kč) a absolventi humanitních oborů (15 900 Kč). Nejlépe své budoucí příjmy zhodnotili přírodovědci (20 800 Kč), ekonomové (20 200Kč) a právníci (19 900 Kč). Mezi těmito dvěma skupinami se viděli odborníci v zemědělství (16 300 Kč) a technici (18 900 Kč). Průměrná hodnota vypočítaná z mezd, tak jak je uváděli studenti Informačních technologií FM TUL, činí 25 418 Kč. Je to částka o hodně vyšší (cca. 6500 Kč) než byl celkový průměr výzkumu AV ČR (17 893 Kč). Je zde nutné vzít v potaz, že se situace na pracovním trhu od roku 2004 změnila. Kupříkladu průměrná mzda v roce 2009 činila podle (finance.cz) 23 598 Kč, což je zhruba o 6000 Kč více než v roce 2004 kdy byla průměrná mzda vypočítána na 17 466 Kč. I přes všechny tyto faktory ale můžeme říci, že studenti IT FM TUL mají představu o své první mzdě o zhruba 2000 Kč vyšší než je průměrná mzda v České republice.

Graf 7.12 Představa studentů o zaměstnání, které hodlají po skončení studia vykonávat

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

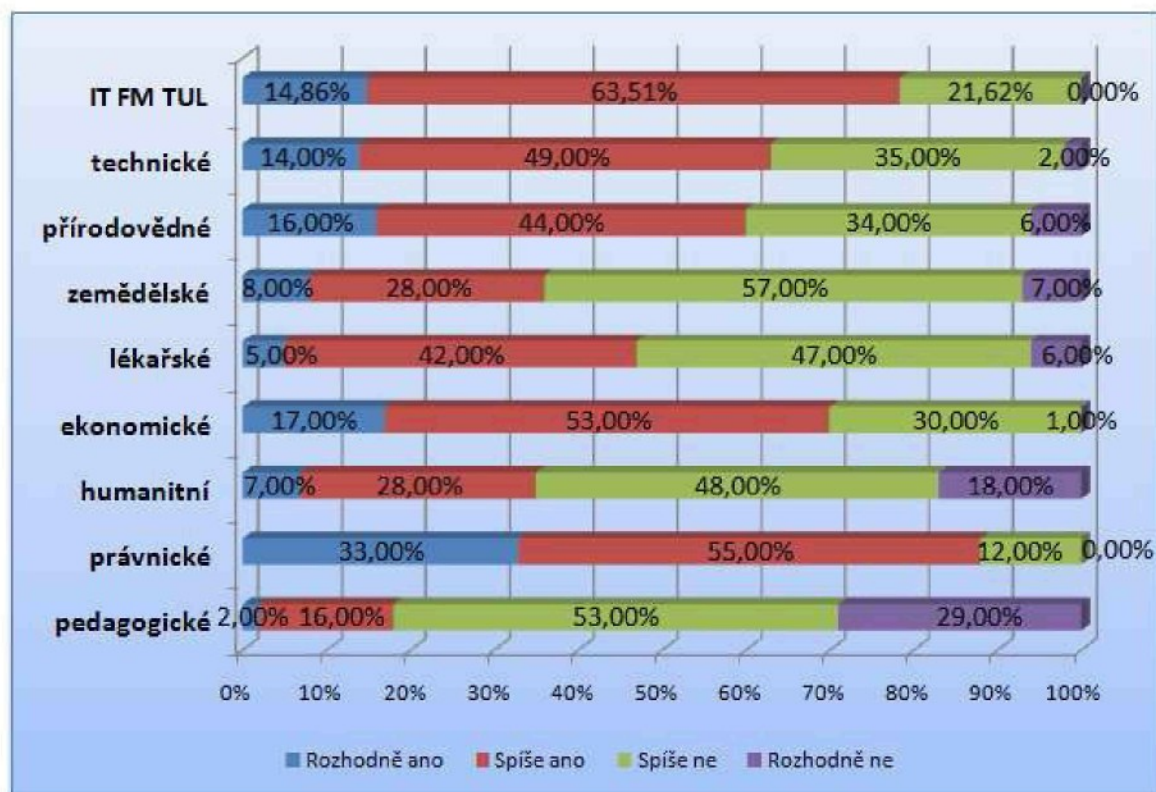
Tabulka 7.9 Očekávané příjmy v prvním zaměstnání (průměr z odpovědi)

výzkum AV ČR (2004)	příjem
<i>přírodovědné</i>	20 834 Kč
<i>Technické</i>	18 936 Kč
<i>Zemědělské</i>	16 281 Kč
<i>Lékařské</i>	15 741 Kč
<i>Ekonomické</i>	20 201 Kč
<i>Humanitní</i>	15 898 Kč
<i>Právnícké</i>	19 879 Kč
<i>Pedagogické</i>	13 390 Kč
<i>celkový průměr</i>	17 893 Kč
šetření TUL (2010)	Příjem
<i>informační technologie FM TUL</i>	25 418 Kč

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Na velice zajímavé zjištění o studentech Informačních technologií FM TUL ukazuje graf 7.13, týkající se očekávání vysoce nadprůměrných příjmů v budoucnosti. V odpovědích na otázku nadprůměrného příjmu se studenti jednoznačně vyslovili tak, že tyto příjmy očekávají. Více jak 78% dotázaných na TUL očekává nadprůměrné mzdy (součet odpovědí „*rozhodně ano*“ - 14,86% a „*spíše ano*“ - 63,51%). 21,62% respondentů IT FM TUL spíše neočekává nadprůměrné mzdy a ani jeden student neoznačil odpověď „*rozhodně ne*“. Dle výzkumu AV ČR očekávalo nadprůměrnou mzdu pouze 63% studentů technických škol, do kterých se řadí i posluchači IT FM. Nejhorší očekávání měli budoucí učitelé, kde kladně odpovědělo 18% dotázaných, odborníci z humanitních věd (35%) a z oblasti zemědělství (36%). Neoptimističtější byli posluchači právnických oborů (88% kladných odpovědí) a studenti ekonomie (70% kladných odpovědí). Na základě zmíněných čísel můžeme vyslovit názor, že studenti VŠ jak v roce 2004 tak i dnes studují nejen pro kultivaci své osobnosti, ale především proto, aby dosáhli vysokých příjmů a v případě respondentů z TUL je tento názor nanejvýše pravdivý.

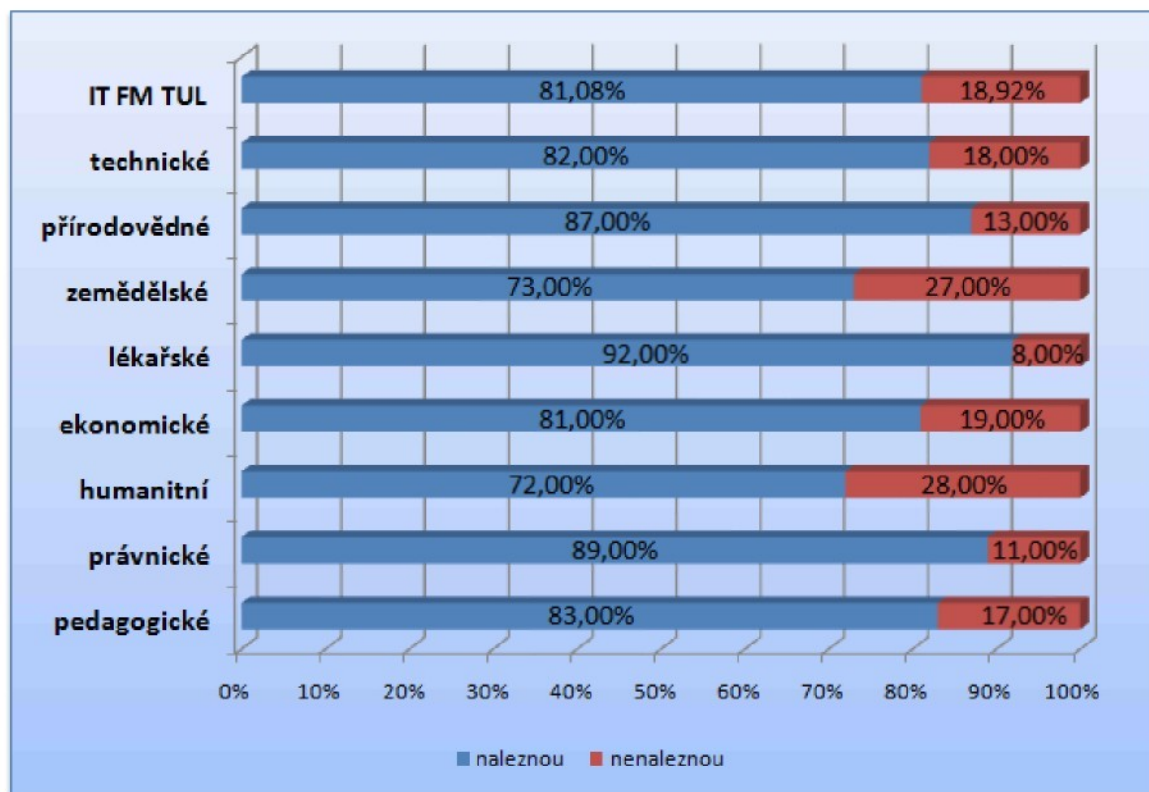
Graf 7.13 Očekávání vysoce nadprůměrných příjmů v budoucnosti

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

V souvislosti s předchozími otázkami je i téma „Nalezení odpovídajícího zaměstnání“. Většina respondentů výzkumu AV ČR (82%) předpokládá („rozhodně“ či „spíše“), že nalezne odpovídající zaměstnání. Porovnání odpovědí na danou otázku mezi jednotlivými obory a IT FM TUL je detailně vyobrazeno v grafu 7.14. Nejvíce skeptičtí byli studenti oborů humanitních a zemědělských, kde nalezení odpovídajícího zaměstnání předpokládá 72 respektive 73 procent respondentů. Nejvíce optimismu měli budoucí lékaři a právníci, kteří jsou velmi vázáni na svůj obor. Více jak 81% studentů Informačních technologií FM TUL předpokládá, že po ukončení studia nalezne odpovídající zaměstnání a řadí se tak do skupiny k technikům, ekonomům a pedagogům do středu pomyslného žebříčku.

Graf 7.14 Očekávání, že studenti naleznou po ukončení studia odpovídající zaměstnání

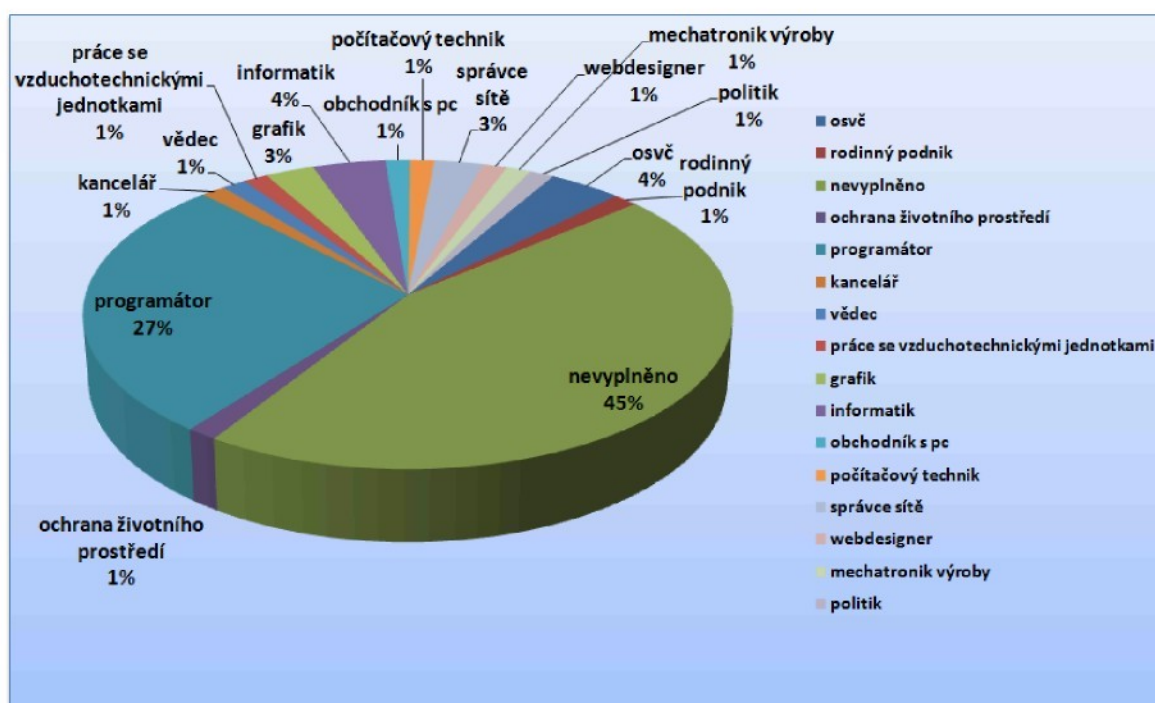
zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Procenta zastoupení ideálních zaměstnání, tak jak si je představují respondenti šetření prováděného na IT FM TUL, ukazuje graf 7.15. Z výsledků vypsanych v dotaznících byl sestaven žebříček nejčastějších odpovědí a přiřazen procentuelní podíl. Nejčastěji se v odpovědích vyskytovalo povolání „programátor“ (27 %), dále informatik (4%), či grafik (3%). Bylo zde uvedeno i mnoho dalších podobných povolání spadajících do informačních technologií. Překvapivě vysoké procento respondentů (45%) neuvedlo konkrétní název povolání, což si můžeme vysvětlit tím, že studenti v tuto chvíli ještě nemají úplně přesnou představu o konkrétním zaměstnání, i když vědí, že budou pracovat v oboru informačních technologií.

Posledním bodem v kapitole o aspiracích studentů jsou postoje studentů k tématu studium v zahraničí. V dotazníku studenti odpovídali na otázky, zda o studiu v zahraničí uvažují a z jakého důvodu by případně v zahraničí studovali. Opět budeme porovnávat výsledky šetření prováděného na TUL v roce 2009 s výsledky šetření AV ČR z roku 2004. V grafu 7.16 je znázorněno porovnání těchto dvou šetření. Je zde možné porovnat jak rozdíly v jednotlivých oborech VŠ (rok 2004), tak i difference mezi IT FM TUL a

technickými obory. Nejvíce uvažovali v roce 2004 o studiu v zahraničí studenti humanitních (58%) a právnických oborů (59%). Nejmenší zájem měli studenti zemědělských (30%), pedagogických (37%) a technických (36%) oborů. Studenti IT FM TUL patřící do skupiny techniků se vyjádřili k takovéto možnosti vůbec nejvíce negativně. Kladně zodpovědělo na danou otázku pouze cca 29% respondentů. Tento výsledek bychom mohli vyhodnotit tak, že studenti Informačních technologií FM TUL více než ostatní předpokládají, že takovou zkušenost ke své budoucí profesi potřebovat nebudou.

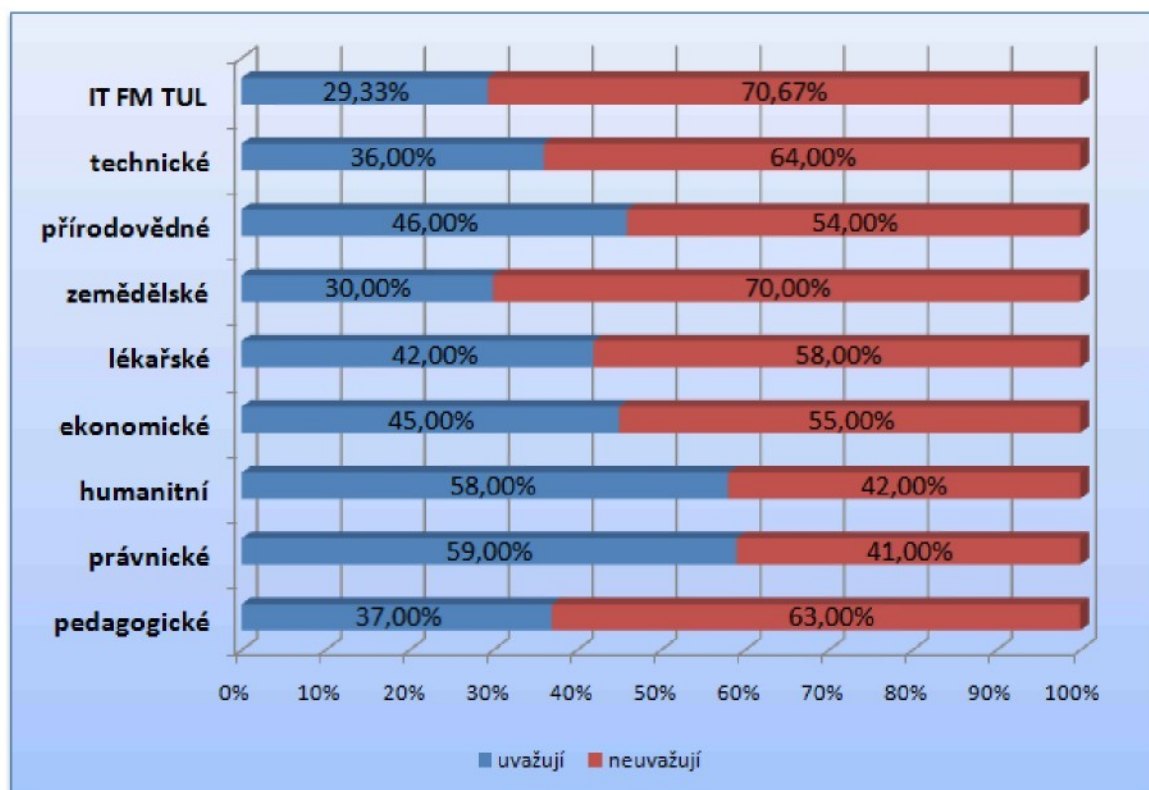
Graf 7.15 Ideální zaměstnání podle představ studentů IT FM

zdroj: data šetření TUL

Důvody studentů IT FM proč studovat v zahraničí, v procentuelním zastoupení až překvapivě přesně kopírují důvody respondentů výzkumu AV ČR z roku 2004. Touha po získání lepšího vzdělání je i pro studenty IT FM TUL nejméně motivující. O něco málo více lákala do zahraničí studenty touha po větším výdělku při studiu. Nejsilnějším důvodem pro studenty byla i je touha po zlepšení se v jazyce. Trochu menší význam studenti přikládají poznání jiné kultury a lepší připravenosti na práci v zahraničí.

Graf 7.16 Studium v zahraničí

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

7.9 Postoje k poskytovanému vzdělání a jeho hodnocení

Jedním z cílů bakalářské práce bylo zjistit, jak studenti pohlíží na absolvované středoškolské vzdělání a jaké jsou jejich dojmy ze vzdělání, kterého nabývali během prvního semestru na vysoké škole. V polovině prvního ročníku mají studenti v živé paměti jak studium na absolvované škole střední, tak i přechod na školu vysokou v podobě přijímacích zkoušek a mohou již zaujmout postoje ke vzdělání vysokoškolskému.

7.9.1 Středoškolské vzdělání

Míra souhlasu respondentů výzkumu AV ČR a šetření uskutečněného na TUL s jedenácti výroky vystihujícími přínos středoškolského studia je uvedena v tabulce 7.10. Porovnání je možné i z hlediska typu absolvované střední školy. Obecně můžeme říci, že studenti hodnotí studium na střední škole většinou pozitivně, neboť s většinou výroků souhlasí nadpoloviční většina studentů výzkumu z roku 2004, tak i aktuálního výzkumu prováděného na TUL. Vysokou míru souhlasu absolventi vyjádřili především s výroky :

„škola mi předala řadu faktických znalostí“, „škola mi poskytla dobrý základ pro další vzdělávání“ a „škola mi poskytla všeobecný přehled“, To vystihuje faktografické zaměření středoškolského systému v ČR. Nejmenší míru souhlasu pak udělili studenti výroky: „Střední škola mě naučila se orientovat v politice“, „Střední škola mě dobře připravila pro vstup na pracovní trh“ a „Střední škola posílila můj smysl pro odpovědnost, vůli“.

Tabulka 7.10 Hodnocení SŠ studia z pohledu absolventů různých středních škol

	výzkum AV ČR 2004		šetření TUL	
	gymnázium	odborná SŠ	gymnázium	odborná SŠ
Střední škola mi poskytla dobrý základ pro další vzdělávání	93,30%	79,20%	61,54%	77,42%
Střední škola mě dobře připravila k přijímacím zkouškám na VŠ	73,55%	48,50%	53,85%	67,74%
Střední škola mne naučila logickému myšlení	59,80%	61,30%	46,15%	82,26%
Střední škola rozvinula mé komunikační dovednosti	54,85%	55,90%	76,92%	54,84%
Střední škola mi poskytla všeobecný přehled	92,15%	60,00%	92,31%	50,00%
Střední škola posílila můj smysl pro odpovědnost, vůli	54,25%	65,00%	30,77%	46,77%
Střední škola mě naučila si vytvářet vlastní názor	57,45%	66,30%	76,92%	72,58%
Střední škola mě naučila se orientovat v politice	20,95%	15,20%	38,46%	17,74%
Střední škola mi předala řadu faktických vědomostí	88,85%	83,60%	92,31%	72,58%
Střední škola mě naučila samostatně pracovat se studijní literaturou	55,65%	55,20%	46,15%	51,61%
Střední škola mě dobře připravila pro vstup na pracovní trh	13,55%	56,60%	7,69%	46,77%

zdroj: data šetření TUL, výzkumná zpráva AV ČR " Studium na vysoké škole 2004"

Porovnáme-li postoje studentů z roku 2004 s postoji studentů Informačních technologií FM v akademickém roce 2009/2010, uvidíme největší rozdíl ve výrocih „Střední škola posílila můj smysl pro odpovědnost, vůli“ a „ Střední škola mi poskytla dobrý základ pro další vzdělávání“. První i druhý zmíněný výrok vidí negativněji studenti TUL a to především díky odpovědím gymnazistů. Což je v případě druhého výroku velice překvapující. Třetím výrokem ve kterém se obě šetření nejvíce rozcházejí je: „Střední

škola mne naučila logickému myšlení“, a to především díky hlasům dnešních odborných středoškoláků, kteří s ním nejvíce souhlasili. To vyznívá jako kladné hodnocení dnešních středních odborných škol. Nejvíce se obě šetření shodují ve výrocích: „*Střední škola mě naučila se orientovat v politice*“, „*Střední škola rozvinula mé komunikační dovednosti*“ a „*Střední škola mě dobře připravila k přijímacím zkouškám na VŠ*“.

Budeme-li hledat rozdíly v souhlasu s jednotlivými tvrzeními pouze mezi dnešními studenty středních odborných škol a gymnázií najdeme je především ve výrocích „*Střední škola mi poskytla všeobecný přehled*“, „*Střední škola mě dobře připravila pro vstup na pracovní trh*“, „*Střední škola mne naučila logickému myšlení*“. Největší rozdíl je v prvně zmíněném výroku, kde vyjádřilo souhlas více jak 90 % studentů gymnázia oproti 50 % odborných středoškoláků. Je to pochopitelné, jelikož gymnázia poskytují všeobecné vzdělání. Naproti tomu se studenti středních odborných škol cítí být mnohem více připraveni pro vstup na pracovní trh, i když jich vyjádřilo souhlas s druhým výrokem jen cca 47%. Se třetím výrokem o vštípení logického myšlení souhlasí překvapivě vysoké procento dnešních odborných středoškoláků (cca. 82%), což ve srovnání se souhlasem gymnazistů (cca. 46%) činí značný rozdíl a na střední odborné školy to vrhá pozitivní světlo.

Mezi zajímavá zjištění plynoucí v výzkumného šetření mezi studenty TUL patří i nečekané rozdíly v souhlasu s výroky: „*Střední škola mi poskytla dobrý základ pro další vzdělávání*“, „*Střední škola mě dobře připravila k přijímacím zkouškám na VŠ*“. Dalo by se očekávat, že s danými výroky bude spíše souhlasit absolvent gymnázia než odborný středoškolák. Opak je ale v případě posluchačů Informačních technologií fakulty mechatroniky pravdou. I když tato dvě tvrzení nepatří mezi ta, která by tvořila největší názorový rozdíl, jsou jistě překvapující. Vysvětlení bychom mohli hledat například v obecném zaměření gymnazistů, kteří mohou mít zejména v začátcích studia problémy s odborně informaticky zaměřeným oborem. V potaz vezmeme zjištění z kapitoly 7.7, kde jsme shledali, že většina odborných středoškoláků vystudovala počítačově zaměřený obor, a tudíž mají teoreticky oproti gymnazistům určitou výhodu.

7.9.2 Vysokoškolské vzdělání

Na vzdělání poskytované vysokou školou nemohou mít ještě studenti prvního ročníku zcela ucelený názor. Ale to, jak dokážou vysoké školy studenty motivovat a zaujmout, můžeme zjistit z jejich prvotních dojmů během prvního semestru. Pro zjištění postojů studentů prvního ročníku Informačních technologií FM TUL k vybraným aspektům VŠ vzdělání a postojům vysokého školství všeobecně byly použity dvě otázky v dotazníkovém šetření.

Tabulka 7.11 uvádí deset všeobecných výroků týkajících se otázek bezplatného VŠ vzdělání, přijímacího řízení a studia na soukromých vysokých školách. Drtivá většina studentů by si přála bezplatné vysokoškolské vzdělání a vnímá ho jako investici pro jednotlivce i společnost. Vysoké procento studentů souhlasí se zachováním přijímacího řízení a ještě více studentů odmítá účast známostí a protekce při přijímacím řízení. To vyznívá pozitivně na adresu Technické univerzity v Liberci. Více jak 68% respondentů vyjádřilo souhlas s tvrzením, že na soukromé vysoké školy se hlásí uchazeči, kteří nebyli přijati na státní vysokou školu.

Tabulka 7.11 Postoje k vysokému školství všeobecně

	míra souhlasu v procentech
Stát by měl zajistit bezplatné vysokoškolské vzdělání všem, kteří o něj projeví zájem	87,67%
Kvalitní vysokoškolské vzdělání je třeba chápat jako investici, která přináší užitek jednotlivci i společnosti	84,93%
Studium na vysoké škole by nemělo být úplně zadarmo	39,73%
Stát by měl v získání vysokoškolského vzdělání finančně pomáhat jen těm, kteří to opravdu potřebují	57,53%
Stát by měl přispívat na vzdělání studentům soukromých vysokých škol stejně jako v případě státních vysokých škol	45,21%
Bez známosti a protekce se mladý člověk u nás na vysokou školu nedostane	16,44%
Přijímací zkoušky na vysoké školy umožňují vybírat uchazeče skutečně podle toho, jaké mají předpoklady pro studium	72,60%
Přijímací zkoušky na vysoké školy by se měly zrušit	21,92%
Školné na vysokých školách s možností půjčky by umožnilo studovat většímu počtu mladých lidí, kteří o studium stojí	61,64%
Na soukromé vysoké školy se většinou hlásí ti, kteří nebyli přijati na státní vysoké školy	68,49%

zdroj: data šetření TUL

Postoje studentů ke kvalitě vysokoškolského studia byly zjišťovány pomocí souboru dvaceti tří tvrzení. Souhlas studentů Informačních technologií FM TUL s těmito výroky je uveden v tabulce 7.12. Ze získaných výsledků je vidět, že studenti hodnotí kvalitu vzdělání, kterého se jim dostává většinou pozitivně.

Studenti většinou stejně jako jejich předchůdci z roku 2004 oceňují odbornou úroveň vyučujících, kvalitu jejich přednášek a přístup ke studentům. Tvrzení, že přednášející používají netradiční a zajímavé formy vyučování však získalo na FM TUL pouze 24 procentní souhlas.

Největší míru souhlasu vyjádřili studenti s tvrzením, že vysoká škola rozvíjí jejich logické myšlení, což potvrzuje šetření prováděné v roce 2004, kdy rovněž studenti technických oborů velkou měrou s daným výrokiem souhlasili. Téměř stejné procento studentů věří, že je vysoká škola dobře připraví pro uplatnění na pracovním trhu.

Celkové výsledky výzkumu AV ČR ukazovali, že vysokoškolské studium po velké části studentů (40%) nevyžadovalo systematickou práci a polovinu z nich nestimulovalo k podávání maximálních výkonů. Výsledky šetření mezi studenty informačních technologií fakulty mechatroniky TUL se v tomto případě odlišují, neboť s tvrzením že přednášky a cvičení vyžadují průběžnou přípravu souhlasilo 76% respondentů.

Výzkum AV ČR poukazoval na malou kultivaci dovednosti pracovat v týmu. I když studenti technických oborů, se kterými bychom měli studenty IT FM porovnávat, souhlasili s výrokiem postihujícím týmovou spolupráci téměř nejvíce, byla jejich míra souhlasu cca. o deset procent nižší než u studentů TUL. I co se týče spojení školy s praxí vychází výsledky šetření prováděného na TUL lepší než v roce 2004, kde se stejným výrokiem souhlasilo o dvacet pět procent méně studentů. Studenti rovněž oceňují větší možnost volby studijního zaměření než jejich kolegové technici odpovídající na stejný dotaz v roce 2004.

Bylo by vhodné dodat, že nejvíce významným důvodem, proč se studenti IT FM rozhodli pro daný obor je tvrzení, že *zde mohou studovat obor který chtěli studovat nejvíce* a také si myslí, že až vystudují danou fakultu budou moci vykonávat povolání, které by si přáli vykonávat nejvíce.

Dokreslení názoru o postojích studentů IF FM TUL týkajících se dalších aspektů vysokoškolského studia si můžeme utvořit pohledem na zbývající výroky a souhlas studentů s nimi (Tabulka 7.12).

Tabulka 7.12 Hodnocení vybraných aspektů vysokoškolského studia

	míra souhlasu v procentech
Přednášky a semináře/cvičení mají vysokou úroveň	82%
Přednášky a semináře/cvičení vyžadují průběžnou přípravu	76%
Přednášející jsou vždy dobře připraveni	84%
Přednášející dokáží svým přístupem vzbudit větší zájem o obor	57%
Přednášející poskytují informace o nejnovějších poznatcích v oboru	73%
Pro výuku existuje dostatek potřebných skript a učebnic	82%
Studenti si mohou sami výběrem přednášek a seminářů zvolit své individuální studijní zaměření	61%
Účast na přednáškách je většinou ztráta času	55%
Účast na seminářích/cvičeních je většinou ztráta času	20%
Přednášející hodně využívají zajímavé a netradiční formy vyučování	24%
Studium na této škole mě motivuje k dosažení co nejlepších výsledků	57%
Řada přednášejících jsou osobnosti, kterých si studenti váží	72%
Studium na této škole mě intelektuálně stimuluje	55%
Studium na této škole rozvíjí mé logické myšlení	91%
Studium na této škole rozvíjí mé komunikační dovednosti	61%
Studium na této škole rozvíjí mou schopnost kritického myšlení a tvorby vlastního úsudku	81%
Vyučující rádi a ochotně poskytují studentům pomoc a diskutují s nimi o sporných problémech a otázkách	81%
Věřím tomu, že mě studium na této škole dobře připraví pro uplatnění na pracovním trhu	89%
Škola mi poskytuje dostatek příležitostí ověřit si nabyté poznatky v praxi	64%
Škola mi dodává potřebné sebevědomí	50%
Ve škole se učím týmové práci	65%
Vyučující oceňují tvořivost a samostatný úsudek studentů	69%
Přednášející jsou opravdovými odborníky ve svém oboru	82%

zdroj: data šetření TUL

8 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit postoje studentů prvního ročníku oboru Informační technologie Fakulty mechatroniky, informatiky a mezioborových studií k jejich studiu. Proto se teoretické části bakalářské práce zabývají teorií postojů, hodnot a hodnotové orientace. Jelikož bylo nutnou složkou praktické části této práce výzkumné šetření, je věnována i část teoretických kapitol výzkumu v a tvorbě dotazníku. Další teoretická východiska práce jako sociální stratifikace, přijímací řízení na VŠ atd. byla uvedena z důvodu rozboru těchto témat v praktickém šetření. Jak již bylo zmíněno, výzkum byl prováděn se studenty Fakulty mechatroniky a mezioborových studií z toho důvodu je v teoretické části pojednáno i o dané fakultě profilu jich absolventů a přijímacím řízením na obor informační technologie.

Témata výzkumného šetření vycházejí z cílů bakalářské práce a výsledky šetření jsou konfrontovány s výzkumem „Studium na vysoké škole 2004“ prováděného Akademií věd České republiky v roce 2004. Jelikož jsou výsledky a závěry autora výzkumu komentovány a vyhodnocovány již v jednotlivých tematických celcích práce, zmíníme v závěru jen ty nejzajímavější zjištění.

Jedním z cílů výzkumného šetření bylo charakterizovat tzv. typického studenta navštěvujícího daný obor. Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že drtivá většina studentů IT FM je mužského pohlaví, více jak tři čtvrtiny studentů pochází ze střední odborné školy a nastoupily do prvního ročníku VŠ ihned po ukončení SŠ. Studenti většinou pocházejí ze střední sociální vrstvy obyvatelstva a jejich rodiče mají středoškolské vzdělání s maturitou.

Co se týče přijímacího řízení a jeho hodnocení, tak se studenti ohledně faktorů, které hráli největší roli při přijetí nejvíce ztotožnili s výroky, že bylo potřeba detailních vědomostí v oboru studia a také logicky myslet. Výsledky dle autora ukazují, že i když museli studenti detailně znát vědomosti z oboru studia, což je typické všeobecně pro přijímací zkoušky na VŠ obecně, museli studenti také prokázat schopnost logického myšlení a to je pozitivní úkaz. Většina studentů označila vliv známostí a korupce jako minimální.

Studenti tříčtvrteční většinou aspirují k magisterskému vzdělání a očekávají, že dosáhnou díky absolvování VŠ vysoce nadprůměrných příjmů v budoucnosti. Představa o budoucím povolání se ukázala být u studentů IT FM celkem jasná a očekávají, že po ukončení studia naleznou odpovídající zaměstnání. Posluchači IT FM se vyjádřili celkem negativně ohledně studia v zahraničí. Pouze třetina z dotázaných uvažuje o studiu v zahraničí a zbytek si myslí, že takovou zkušenost ke své budoucí profesi potřebovat nebude.

Posledním dílem praktické části jsou postoje studentů k poskytovanému vzdělání. Respondenti odpovídali na otázky týkající se hodnocení vzdělání středoškolského i vysokoškolského. Studium na střední i vysoké škole hodnotí posluchači IT FM většinou pozitivně. I když převážně respondenti souhlasili s tvrzením, že jim škola poskytla řadu faktických znalostí, což ukazuje na faktograficky zaměřené SŠ vzdělání, myslí si také, že jim poskytla dobrý základ pro další vzdělávání. Pro autora byly překvapující výsledky na zmíněný výrok „*Střední škola mi poskytla dobrý základ pro další vzdělávání*“ a „*Střední škola mě dobře připravila k přijímacím zkouškám na VŠ*“, neboť by se dal očekávat souhlas s těmito výroky spíše u absolventů gymnázií. Opak byl ale pravdou a s těmito výroky souhlasili více absolventi středních odborných škol. V obecných otázkách ohledně vysokého školství se vysoké procento studentů vyjádřilo kladně ohledně zachování přijímacího řízení na VŠ a drtivá většina studentů by si přála bezplatné vysokoškolské vzdělání. Kvalitu vysokého školství hodnotí respondenti také pozitivně. Nejvíce studenti oceňují úroveň vyučujících a kvalitu jejich přednášek. Největší míru souhlasu vyjádřili studenti s tvrzením, že jim VŠ rozvíjí jejich logické myšlení.

Citovaná literatura

ATKINSON, Rita, ATKINSON, Richard a SMITH, Edward. *Psychologie*. Praha : Portál, 2003.

DOBROVOLSKÁ, Dana a DUPLINSKÝ, Josef. *Hodnotová orientace vysokoškoláka z hlediska současné koncepce hodnot*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1981.

Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií. Pro uchazeče. [Online] 2010. [Citace: 13. 5 2010.] <http://www.fm.tul.cz/cs/pro-uchazece>.

Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií. Studijní programy a struktura studijních oborů. [Online] 2010. [Citace: 13. 5 2010.]

<http://www.fm.tul.cz/cs/studijni-programy>.

finance.cz. *Vývoj průměrné a minimální mzdy*. [Online] [Citace: 17. 3 2010.] <http://www.finance.cz/ekonomika/prace/mzda/>.

HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana. *Sociální psychologie*. Praha : PdF UK, 2003.

HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha : Portál, 2000.

HEWSTONE, Miles a STROEBE, Wolfgang. *Sociální psychologie*. Praha : Portál, 2006.

HORÁK, Josef. *Škola a hodnotová orientace dětí a mládeže*. Liberec : TUL, 1997.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. Havlíčkův Brod : Grada, 2007.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha : Portál, 2007.

KUČEROVÁ, Stanislava. *Člověk-hodnoty-výchova*. Prešov : ManaCon, 1996.

MATĚJŮ, Petr a KREJČÍ, Jindřich. *SDA info*. [Online] [Citace: 13. 5 2010.] <http://archiv.soc.cas.cz/download/93/sda9903.pdf>.

NAKONEČNÝ, Michal. *Sociální psychologie*. Praha : Academia, 1999.

NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie osobnosti*. Praha : Academia, 1995.

NAKONEČNÝ, Milan. *Úvod do psychologie*. Praha : Academia, 2003.

PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů.* Praha : Karolinum, 1998.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník.* Praha : Portál, 2008.

Ústav pro informace ve vzdělávání. Školský systém České republiky. [Online] 2009. [Citace: 13. 5 2010.] http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf.

URBÁNEK, Petr. *Vzdělávací politika a pedagogický výzkum.* Liberec : TUL, 2004.

Další použitá literatura

MATĚJŮ, P.; SIMONOVÁ, N.; STRAKOVÁ, J.; VITÁSKOVÁ, A.; BASL, J. *Studium na vysoké škole 2004: Zpráva z výzkumu studentů prvních ročníků vysokých škol v České republice.* [online]. [Citace: 13.1 2010.] <http://www.stratif.cz/?operation=soubory-ke-stazeni>

MATĚJŮ, P.; SIMONOVÁ, N.; STRAKOVÁ, J.; VITÁSKOVÁ, A.; BASL, J. *Dotazník k výzkumu „Studium na vysoké škole 2004“:* [online]. [Citace: 13.1 2010.] <http://www.stratif.cz/?operation=soubory-ke-stazeni>

ŠVAŘÍČEK, Roman, ŠEĎOVÁ Klára a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.* Praha: Portál, 2007

VÝROST, Josef, SLAMĚNÍK Ivan. *Sociální psychologie.* Havlíčkův Brod: Grada, 2008

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1- DOTAZNÍK

Vážení studenti,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění následujícího dotazníku, který je součástí bakalářské práce na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické s názvem „Postoje studentů prvních ročníků TUL ke studiu“. Vaše odpovědi budou považovány za přísně důvěrné a budou použity pouze pro výzkumné účely.

Na otázky v tomto dotazníku odpovídejte tak, že zakroužkujete číslo zvolené možnosti. Pokud se rozhodnete svoji odpověď změnit, přeškrtněte původně zvolené číslo křížkem a zakroužkujte jiné. V několika otázkách budete požádáni, abyste svou odpověď napsali na vyznačený řádek. U některých otázek jsou po straně vytištěny prázdné rámečky, které slouží ke zpracování dat. Těchto rámečků si nevšímejte a nic do nich prosím nepište.

A. VÝCHOZÍ RODINA

A1. Jaké je nejvyšší ukončené vzdělání Vašich rodičů?

(Zakroužkujte jednu možnost v každém sloupci!)

	Matka
01	Neúplné základní
02	Základní
03	Vyučení nebo střední bez maturity
04	Vyučení s maturitou
05	Střední odborné s maturitou
06	Střední všeobecné s maturitou (gymnázium)
07	Vyšší odborné (pomaturitní, nástavbové studium, konzervatoř)
08	Vysokoškolský

	Otec
01	Neúplné základní
02	základní
03	Vyučení nebo střední bez maturity
04	Vyučení s maturitou
05	Střední odborné s maturitou
06	Střední všeobecné s maturitou (gymnázium)
07	Vyšší odborné (pomaturitní, nástavbové studium, konzervatoř)
08	Vysokoškolský

A2. Jaké je současné ekonomické postavení Vašich rodičů

(Odpovídejte vzhledem k jejich hlavnímu zaměstnání. Zakroužkujte jednu možnost v každém sloupci)

	Matka
01	Zaměstnanec
02	Soukromník, podnikatel
03	Svobodné povolání
04	Nezaměstnaná
05	Důchodce (starobní, invalidní, pracující důchodce)
06	Trvale v domácnosti
07	Na mateřské dovolené
08	Jiné, vypište.....

	Otec
01	Zaměstnanec
02	Soukromník, podnikatel
03	Svobodné povolání
04	Nezaměstnaný
05	Důchodce (starobní, invalidní, pracující důchodce)
06	Trvale v domácnosti
07	Na mateřské dovolené
08	Jiné, vypište.....

A3. Mají Vaši rodiče ve svém hlavním zaměstnání nějaké podřízené nebo, pokud podnikají, nějaké zaměstnance?

(Zakroužkujte jednu možnost v každém sloupci)

	Matka
1	Žádné podřízené nebo zaměstnance
2	1-9
3	10 a více

	Otec
1	Žádné podřízené nebo zaměstnance
2	1-9
3	10 a více

A4. Když se srovnáte s jinými rodinami, patříte podle Vašeho názoru k rodinám s vyšší, nebo životní úrovní? Pokuste se zařadit Vaši výchozí rodinu na následující stupnici životní úrovně.

(Udělejte křížek do čtverečku vedle stupně, na který byste umístil/a Vaši rodinu. Zvolte pouze jednu možnost)

10	☐	Velmi vysoká
09	☐	
08	☐	
07	☐	
06	☐	
05	☐	Průměrná
04	☐	
03	☐	
02	☐	
01	☐	Velmi nízká

B. PŘEDCHOZÍ STUDIUM

B1. Na jakém typu střední školy jste maturoval/a?

(Zakroužkujte pouze jednu možnost)

1	Gymnázium víceleté
2	Gymnázium čtyřleté
3	Střední odborná škola
4	Střední odborné učiliště
5	Jiný typ střední školy (uvedte prosím jaký).....

B2. Jaký byl obor Vašeho studia?

(Otázka pro studenty odborných škol)

.....

B3. Ve kterém roce jste maturoval/a?

.....

B4. V jak velkém městě sídlí střední škola, na které jste maturoval/a?*(Zakroužkujte pouze jednu možnost)*

1	Méně než 10 000 obyvatel
2	10 000 – 25 000 obyvatel
3	25 000 – 90 000 obyvatel
4	90 000 – 1 milion obyvatel
5	Praha

B5. Jaké studijní výsledky jste měl/a v posledním ročníku studia?*(Zakroužkujte jednu možnost v každém sloupci)*

	Průměr v pololetí
1	1 – 1,5 (vyznamenání)
2	1,5 – 2,5
3	horší než 2,5

	Maturita
1	1 – 1,5 (vyznamenání)
2	1,5 – 2,5
3	horší než 2,5

B6. Jak hodnotíte úroveň vzdělání, kterého se Vám dostalo na střední škole?*(Zakroužkujte jednu možnost v každém řádku)*

		Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
a)	Střední škola mi poskytla dobrý základ pro další vzdělávání				
b)	Střední škola mě dobře připravila k přijímacím zkouškám na VŠ				
c)	Střední škola mne naučila logickému myšlení				
d)	Střední škola rozvinula mé komunikační dovednosti				
e)	Střední škola mi poskytla všeobecný přehled				
f)	Střední škola posílila můj smysl pro odpovědnost, vůli				
g)	Střední škola mě naučila si vytvářet vlastní názor				
h)	Střední škola mě naučila se orientovat v politice				
i)	Střední škola mi předala řadu faktických vědomostí				
j)	Střední škola mě naučila samostatně pracovat se studijní literaturou				
k)	Střední škola mě dobře připravila pro vstup na pracovní trh				

C. Přechod na VŠ, přijímací zkoušky

C1. Proč jste se rozhodl/a studovat právě na této fakultě, kterou v současné době navštěvujete a na které Vám byl předán tento dotazník?

(Zakroužkujte jednu možnost v každém roce)

		Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
a)	Mohu zde studovat obor, který jsem chtěl/a studovat nejvíce				
b)	Nedostal/a jsem se na obor, o který jsem nejvíc stál/a				
c)	Jedná se o fakultu poskytující v daném oboru velmi dobré vzdělání				
d)	Absolventi tohoto oboru hodně vydělávají				
e)	Na obor, který zde studuji, jsem nemusel/a dělat přijímací zkoušky				
f)	Dostat se na tento obor není tak těžké jako na jiné obory				
g)	Na této fakultě jsem měl/a jistotu, že dostanu kolej				
h)	Nemusím dojíždět příliš daleko				
i)	Obor studia má v naší rodině tradici, příp. na doporučení rodičů				
j)	Toto byla jediná šance jak studovat				
k)	Tento obor mi ve srovnání s jinými vysokoškolskými obory připadal nejpříjemnější				
l)	Když vystuduji tuto fakultu, budu moci vykonávat povolání, které bych rád/a vykonával/a				

C2. V předchozí otázce zakroužkujte jeden důvod, který považujete za nejdůležitější.

☐

C3. Pokusil/a jste se neúspěšně složit přijímací zkoušku na nějaký jiný obor, kterému byste dal/a přednost před touto školou, kdybyste se na něj dostal/a?

(Zakroužkujte pouze jednu odpověď)

1	Ano	➔ Pokračujte otázkou C4
2	Ne	➔ Pokračujte otázkou C7

C4. Uveďte prosím údaje o oboru, kterému byste dal/a přednost, ale kde jste neuspěl/a u přijímacího řízení:

(Vypište přesné názvy)

- a) Název VŠ
- b) Název fakulty
- c) Název studijního programu (případně oboru)

C5. Proč jste se rozhodl/a podat přihlášku na fakultu uvedenou v předcházející otázce?*(zakroužkujte jednu možnost v každém řádku)*

		Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
a)	Mohl/a bych zde studovat obor, který jsem chtěla/a studovat nejvíce				
b)	Jedná se o školu poskytující v daném oboru velmi dobré vzdělání				
c)	Absolventi tohoto oboru hodně vydělávají				
d)	Na této škole jsem měl/a jistotu, že dostanu kolej				
e)	Nemusel/a bych dojíždět příliš daleko				
f)	Obor studia má v naší rodině tradici				
g)	Tento obor mi ve srovnání s jinými vysokoškolskými obory připadal nejpříjemnější				
h)	Kdybych vystudoval/a tuto školu, mohl/a bych vykonávat povolání, které bych rád/a vykonával/a				
i)	Nemusel/a bych platit školné				

C6. V předchozí otázce zakroužkujte jeden důvod, který považujete za nejdůležitější.☐**C7. Vzpomeňte si nyní, prosím, na přijímací zkoušky, na které jste se nejvíce připravoval/a a na jejichž úspěšném složení Vám nejvíce záleželo. Jaké vědomosti a dovednosti byly podle Vašeho názoru potřebné pro úspěšné zvládnutí těchto přijímacích zkoušek?***(Zakroužkujte jednu možnost v každém řádku)*

		Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
a)	Velmi detailní vědomosti v oboru studia				
b)	Dobrá obeznámenost s konkrétními přijímacími testy používanými na této VŠ				
c)	Schopnost logicky myslet				
d)	Pohotovost a schopnost improvizace				
e)	Schopnost aplikovat vědomosti ze SŠ v nových situacích				
f)	Schopnost tvorby vlastního úsudku a kritického myšlení				
g)	Všeobecný přehled				
h)	Všeobecná inteligence / zdravý rozum				
i)	Dobré komunikační dovednosti a schopnost prezentovat sama sebe				
j)	Nadání				
k)	Nemohu posoudit, přijímací zkoušky jsem neskládal/a				

C8. Z výše uvedených faktorů zakroužkujte jeden, který byl podle Vašeho názoru nejdůležitější.☐

C9. Jak jste se na tyto přijímací zkoušky připravoval/a?*(Zakroužkujte jednu možnost v každém řádku)*

- a) Nijak speciálně jsem se nepřipravoval/a
- b) Řešil/a jsem ukázkové úlohy k přijímacím zkouškám
- c) Studoval/a jsem doporučenou literaturu
- d) Navštěvoval/a jsem doučování nebo kurzy k přijímacím zkouškám pořádané mojí střední školou.....
- e) Navštěvoval/a jsem kurzy k přijímacím zkouškám pořádané VŠ, na kterou jsem se hlásil/a nebo jinou institucí
- f) Měl/a jsem soukromého učitele
- g) Studoval/a jsem v „nultém“ ročníku

Ano	Ne

C10. Myslíte si, že v přijímacím řízení, na kterém Vám nejvíce záleželo a kterým jste se zabýval/a v předchozích otázkách, hrály nějakou roli známosti a korupce?*(Zakroužkujte jednu možnost v každém sloupci)*

	Známosti
1	Rozhodně velkou
2	Spíše velkou
3	Spíše malou
4	Žádnou

	Korupce
1	Rozhodně velkou
2	Spíše velkou
3	Spíše malou
4	Žádnou

D. Plány, aspirace**D.1. Podal/a jste (budete podávat) v letošním roce přihlášku na VŠ?***(Zakroužkujte pouze jednu možnost)*

1	Ano
2	Ne

➔ Pokračujte otázkou D2

➔ Pokračujte otázkou D4

D.2. Na jaký obor jste si podal/a přihlášku?*(Zakroužkujte pouze jednu možnost)*

1	Pokusím se opět dostat na obor, který bych si přál/a studovat a na kterém jsem v předchozích letech neuspěl/a
2	Podal/a jsem si přihlášku na obor, na který jsem se dostal/a v předchozích letech, ale pro který jsem se nakonec nerozhodl/a
3	Podal/a jsem si přihlášku na stejný obor, jaký teď studuji, ale na jinou školu
4	Podal/a jsem si přihlášku na úplně jiný obor
5	Pro jistotu jsem si podal/a přihlášku, ale pokusím se složit zkoušky a zůstat tam, kde jsem

D3. Co budete dělat, pokud budete přijat/a?

(Zakroužkujte pouze jednu možnost)

1	Opustím školu, kterou nyní studuji
2	Pokusím se studovat obě škol zároveň

D4. Jakého nejvyššího stupně vzdělání chcete dosáhnout?

(Zakroužkujte pouze jednu možnost)

1	Bakalář
2	Magistr, inženýr
3	Malý doktorát (PhDr., JUDr., RNDr., PaedDr. Apod.)
4	Velký doktorát (PhD.)
5	Vyšší stupeň (docent, profesor)
6	Nevím, ještě jsem o tom nepřemýšlel/a

D5. Jak zřetelná je Vaše představa o zaměstnání, které hodláte po skončení studia vykonávat?

(Zakroužkujte pouze jednu možnost)

1	Zcela jasná
2	Docela jasná
3	Nepříliš jasná
4	Naprosto nejasná

D6. V ideálním případě bych chtěl mít následující zaměstnání:

(Napište prosím konkrétní název či stručnou charakteristiku)

.....

--	--	--	--

D7. Jaký příjem měsíčně očekáváte po ukončení studia a nástupu do prvního zaměstnání?

..... Kč

D8. Očekáváte, že jednou díky studiu tohoto oboru dosáhnete vysoce nadprůměrného příjmu?
(Zakroužkujte pouze jednu možnost)

1	Rozhodně ano
2	Spíše ano
3	Spíše ne
4	Rozhodně ne

D9. Myslíte si, že po ukončení studia najdete odpovídající zaměstnání?
(Zakroužkujte pouze jednu možnost)

1	Rozhodně ano
2	Spíše ano
3	Spíše ne
4	Rozhodně ne

D10. Uvažujete o studiu v zahraničí?
(Zakroužkujte pouze jednu možnost)

1	Ano	➔ Pokračujte otázkou D11
2	Ne	➔ Pokračujte sekci E

D11. Z jakých důvodů byste chtěl/a studovat v zahraničí?
(Zakroužkujte jednu možnost v každém řádku)

		Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
a)	Získání kvalitnějšího vzdělání než tady				
b)	Zlepšení jazykových znalostí				
c)	Lepší připravenost na práci v zahraničí				
d)	Možnost poznat jiné prostředí /jinou kulturu				
f)	Možnost většího výdělku při studiu				
g)	Jiný důvod				

E. Názory na poskytované vzdělání

E1. Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?

(Zakroužkujte jednu možnost v každém řádku)

		Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
a)	Přednášky a semináře/cvičení mají vysokou úroveň				
b)	Přednášky a semináře/cvičení vyžadují průběžnou přípravu				
c)	Přednášející jsou vždy dobře připraveni				
d)	Přednášející dokáží svým přístupem vzbudit větší zájem o obor				
e)	Přednášející poskytují informace o nejnovějších poznatcích v oboru				
f)	Pro výuku existuje dostatek potřebných skript a učebnic				
g)	Studenti si mohou sami výběrem přednášek a seminářů zvolit své individuální studijní zaměření				
h)	Účast na přednáškách je většinou ztráta času				
i)	Účast na seminářích/cvičeních je většinou ztráta času				
j)	Přednášející hodně využívají zajímavé a netradiční formy vyučování				
k)	Studium na této škole mě motivuje k dosažení co nejlepších výsledků				
l)	Řada přednášejících jsou osobnosti, kterých si studenti váží				
m)	Studium na této škole mě intelektuálně stimuluje				
n)	Studium na této škole rozvíjí mé logické myšlení				
o)	Studium na této škole rozvíjí mé komunikační dovednosti				
p)	Studium na této škole rozvíjí mou schopnost kritického myšlení a tvorby vlastního úsudku				
q)	Vyučující rádi a ochotně poskytují studentům pomoc a diskutují s nimi o sporných problémech a otázkách				
r)	Věřím tomu, že mě studium na této škole dobře připraví pro uplatnění na pracovním trhu				
s)	Škola mi poskytuje dostatek příležitostí ověřit si nabyté poznatky v praxi				
t)	Škola mi dodává potřebné sebevědomí				
u)	Ve škole se učím týmové práci				
v)	Vyučující oceňují tvořivost a samostatný úsudek studentů				
w)	Přednášející jsou opravdovými odborníky ve svém oboru				

F. Názory na vysoké školství všeobecně

F1. Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky o vysokých školách?

(Zakroužkujte jednu možnost v každém řádku)

		Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
a)	Stát by měl zajistit bezplatně vysokoškolské vzdělání všem, kteří o něj projeví zájem				
b)	Kvalitní vysokoškolské vzdělání je třeba chápat jako investici, která přináší užitek jednotlivci i společnosti				
c)	Studium na vysoké škole by nemělo být úplně zadarmo				
d)	Stát by měl v získání vysokoškolského vzdělání finančně pomáhat jen těm, kteří to opravdu potřebují				
e)	Stát by měl přispívat na vzdělání studentům soukromých vysokých škol stejně jako v případě státních vysokých škol				
f)	Bez známosti a protekce se mladý člověk u nás na vysokou školu nedostane				
g)	Přijímací zkoušky na vysoké školy umožňují vybírat uchazeče skutečně podle toho, jaké mají předpoklady pro studium				
h)	Přijímací zkoušky na vysoké školy by se měly zrušit				
i)	Školné na vysokých školách s možností půjčky by umožnilo studovat většímu počtu mladých lidí, kteří o studium stojí				
j)	Na soukromé vysoké školy se většinou hlásí ti, kteří nebyli přijati na státní vysoké školy				

G. Demografické údaje

G1. Pohlaví

1	Muž		2.	Žena
---	-----	--	----	------